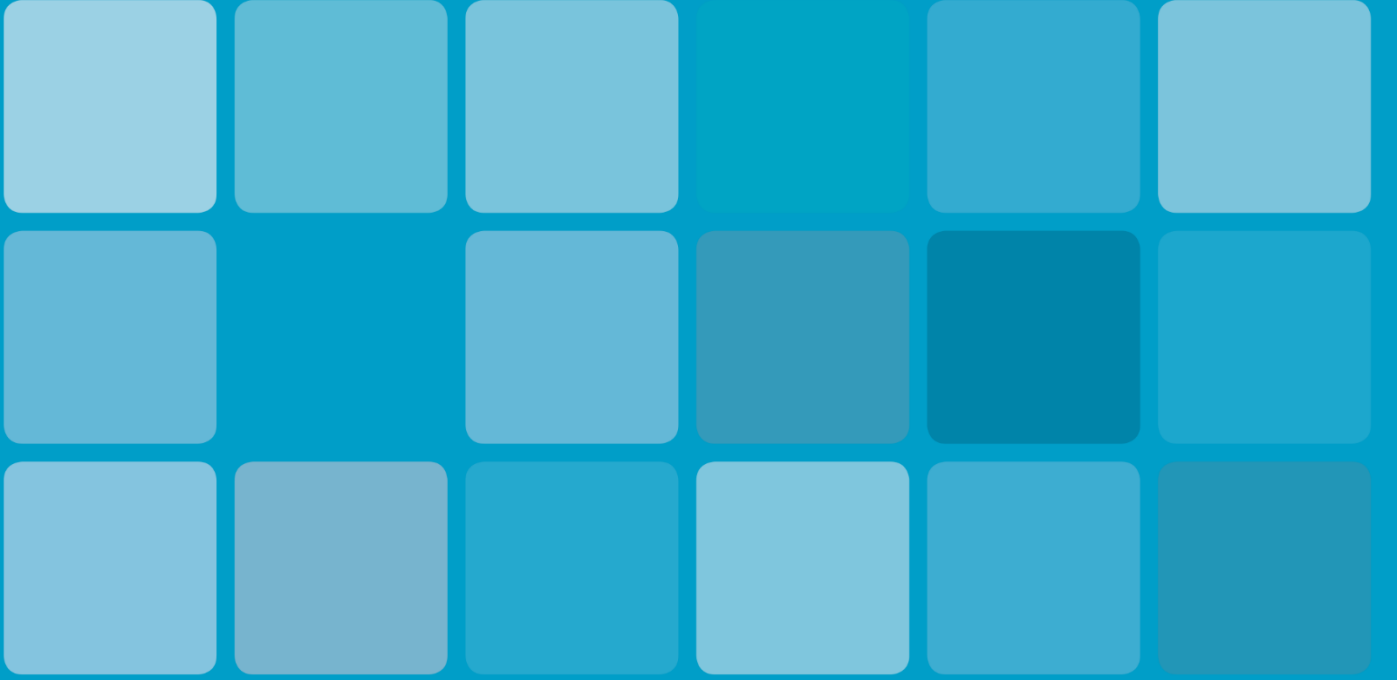

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Temel Eğitim Genel Müdürlüğü

SEÇMELİ GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

(Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Temel Eğitim Genel Müdürlüğü**

**SEÇMELİ GÖRSEL SANATLAR DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMI**
(Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)

İÇİNDEKİLER

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI	3
ÖĞRETİM PROGRAMLARININ AMAÇLARI	3
ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ	3
DEĞERLERİMİZ	4
YETKİNLİKLER	4
ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI	5
BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI	6
SONUÇ	7
GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR .	8
GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI	10
KAZANIM İFADESİ KISALTMALARININ ANLAMLARI	13
RESİM MODÜLÜ	14
GRAFİK TASARIM MODÜLÜ	20
SERAMİK MODÜLÜ	26
EBRU MODÜLÜ	30
TEZHİP MODÜLÜ	34
MİNYATÜR MODÜLÜ	38

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Bilim ve teknolojide yaşanan hızlı değişim, bireyin ve toplumun değişen ihtiyaçları, öğrenme öğretme teori ve yaklaşımlarındaki yenilik ve gelişmeler bireylerden beklenen rolleri de doğrudan etkilemiştir. Bu değişim bilgiyi üreten, hayatta işlevsel olarak kullanabilen, problem çözebilen, eleştirel düşünen, girişimci, kararlı, iletişim becerilerine sahip, empati yapabilen, topluma ve kültüre katkı sağlayan vb. niteliklerdeki bir bireyi tanımlamaktadır. Bu nitelik dokusuna sahip bireylerin yetişmesine hizmet edecek öğretim programları salt bilgi aktaran bir yapıdan ziyade bireysel farklılıkları dikkate alan, değer ve beceri kazandırma hedefli, sade ve anlaşılır bir yapıda hazırlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda bir taraftan farklı konu ve sınıf düzeylerinde sarmal bir yaklaşımla tekrar eden kazanımlara ve açıklamalara, diğer taraftan bütünsel ve bir kerede kazandırılması hedeflenen öğrenme çıktılarına yer verilmiştir. Her iki gruptaki kazanım ve açıklamalar da ilgili disiplinin yetkin, güncel, geçerli ve eğitim öğretim sürecinde hayatla ilişkileri kurulabilecek niteliktedir. Bu kazanımlar ve sınırlarını belirleyen açıklamaları, sınıflar ve eğitim kademeleri düzeyinde değerler, beceriler ve yetkinlikler perspektifinde bütünlük sağlayan bir bakış açısıyla yalın bir içeriğe işaret etmektedir. Böylelikle üst bilişsel becerilerin kullanımına yönlendiren, anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlayan, sağlam ve önceki öğrenmelerle ilişkilendirilmiş, diğer disiplinlerle ve günlük hayatla değerler, beceriler ve yetkinlikler çevresinde bütünleşmiş bir öğretim programları toplamı oluşturulmuştur.

ÖĞRETİM PROGRAMLARININ AMAÇLARI

Öğretim programları, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununun 2. maddesinde ifade edilen “Türk Millî Eğitimimizin Genel Amaçları” ile “Türk Millî Eğitimimizin Temel İlkeleri” esas alınarak hazırlanmıştır.

Eğitim ve öğretim programlarıyla sürdürülen tüm çalışmalar; okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim seviyelerinde birbirini tamamlayıcı bir şekilde aşağıdaki amaçlara ulaşmaya yöneliktir:

1. Okul öncesi eğitimi tamamlayan öğrencilerin bireysel gelişim süreçleri göz önünde bulundurularak bedensel, zihinsel ve duygusal alanlarda sağlıklı şekilde gelişimlerini desteklemek

2. İlkokulu tamamlayan öğrencilerin gelişim düzeyine ve kendi bireyselliğine uygun olarak ahlaki bütünlük ve öz farkındalık çerçevesinde, öz güven ve öz disipline sahip, gündelik hayatta ihtiyaç duyacağı temel düzeyde sözel, sayısal ve bilimsel akıl yürütme ile sosyal becerileri ve estetik duyarlılığı kazanmış, bunları etkin bir şekilde kullanarak sağlıklı hayat yönelimli bireyler olmalarını sağlamak

3. Ortaokulu tamamlayan öğrencilerin, ilkokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimsemiş, haklarını kullanan ve sorumluluklarını yerine getiren, “Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi”nde ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzey beceri ve yetkinlikleri kazanmış bireyler olmalarını sağlamak

4. Liseyi tamamlayan öğrencilerin, ilkokulda ve ortaokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle, millî ve manevi değerleri benimseyip hayat tarzına dönüştürmüş, üretken ve aktif vatandaşlar olarak yurdumuzun iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunan, “Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi”nde ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzey beceri ve yetkinlikleri kazanmış, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda bir mesleğe, yükseköğretime ve hayata hazır bireyler olmalarını sağlamak.

ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ

Eğitim sistemimizin temel amacı değerlerimiz ve yetkinliklerle bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip bireyler yetiştirmektir. Bilgi, beceri ve davranışlar öğretim programlarıyla kazandırılmaya çalışılırken değerlerimiz ve yetkinlikler bu bilgi, beceri ve davranışların arasındaki bütünlüğü kuran bağlantı ve ufuk işlevi görmektedir. Değerlerimiz toplumumuzun millî ve manevi kaynaklarından damıtılarak dünden bugüne ulaşmış ve yarınlarmıza aktaracağımız öz mirasımızdır. Yetkinlikler ise bu mirasın hayata ve insanlık ailesine katılmasını ve katkı vermesini sağlayan eylemsel bütünlüklerimizdir. Bu yönüyle değerlerimiz ve yetkinlikler birbirinden ayrılmaz bir şekilde teori-pratik bütünlüğündeki asli parçamızı oluşturur. Güncellik içinde öğrenme öğretme süreçleriyle kazandırmaya çalıştığımız bilgi, beceri ve davranışlar ise bizi biz yapan değerlerimizin

ve yetkinliklerin günün şartları içinde görünürlük kazanma araç ve platformlarıdır; günün şartları içinde değişiklik gösterebilir yapısıyla arızidir ve bu sebeple de sürekli gözden geçimelerle güncellenir, yenilenir.

DEĞERLERİMİZ

Değerlerimiz öğretim programlarının perspektifini oluşturan ilkeler toplamıdır. Kökleri geleneklerimiz ve dünümüz içinde, gövdesi ve dalları bu köklerden beslenerek bugünümüze ve yarınlarımıza uzanmaktadır. Temel insani özelliklerimizi oluşturan değerlerimiz, hayatımızın rutin akışında ve karşılaştığımız sorunlarla başa çıkmada eyleme geçmemizi sağlayan kudretin ve gücün kaynağıdır.

Bir toplumun geleceğinin, değerlerini benimsemiş ve bu değerleri sahip olduğu yetkinliklerle ete kemiğe büründüren insanlarına bağlı olduğu tartışma götürmez bir gerçektir. Bundan dolayı eğitim sistemimiz her bir üyesine uygun ahlaki kararlar alma ve bunları davranışlarında sergileme yeterliliğini kazandırma amacıyla hareket eder. Eğitim sistemi sadece akademik açıdan başarılı, belirlenmiş bazı bilgi, beceri ve davranışları kazandıran bir yapı değildir. Temel değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmek asli görevidir; yeni neslin değerlerini, alışkanlıklarını ve davranışlarını etkileyebilmelidir. Eğitim sistemi değerleri kazandırma amacı çerçevesindeki işlevini, öğretim programlarını da kapsayan eğitim programıyla yerine getirir. “Eğitim programı”; öğretim programları, öğrenme öğretme ortamları, eğitim araç gereçleri, ders dışı etkinlikler, mevzuat gibi eğitim sisteminin tüm unsurları göz önünde bulundurularak oluşturulur. Öğretim programlarında bu anlayışla değerlerimiz, ayrı bir program veya öğrenme alanı, ünite, konu vb. olarak görülmemiştir. Tam aksine bütün eğitim sürecinin nihai gayesi ve ruhu olan değerlerimiz, öğretim programlarının her birinde ve her bir biriminde yer almıştır.

Öğretim programlarında yer alan “kök değerler” şunlardır: adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik. Bu değerler, öğrenme öğretme sürecinde hem kendi başlarına, hem ilişkili olduğu alt değerlerle ve hem de öteki kök değerlerle birlikte ele alınarak hayat bulacaktır.

YETKİNLİKLER

Eğitim sistemimiz yetkinliklerde bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip karakterde bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Öğrencilerin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde; kişisel, sosyal, akademik ve iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları beceri yelpazeleri olan yetkinlikler Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde (TYÇ) belirlenmiştir. TYÇ sekiz anahtar yetkinlik belirlemede ve aşağıdaki gibi tanımlamaktadır:

1) **Anadilde iletişim:** Kavram, düşünce, görüş, duygu ve olguları hem sözlü hem de yazılı olarak ifade etme ve yorumlama (dinleme, konuşma, okuma ve yazma); eğitim ve öğretim, iş yeri, ev ve eğlence gibi her türlü sosyal ve kültürel bağlamda uygun ve yaratıcı bir şekilde dilsel etkileşimde bulunmaktır.

2) **Yabancı dillerde iletişim:** Çoğunlukla ana dilde iletişimin temel beceri boyutlarını paylaşmakta olup duygu, düşünce, kavram, olgu ve görüşleri hem sözlü hem de yazılı olarak kişinin istek ve ihtiyaçlarına göre eğitim, öğretim, iş yeri, ev ve eğlence gibi uygun bir dizi sosyal ve kültürel bağlamda anlama, ifade etme ve yorumlama becerisine dayalıdır. Yabancı dillerde iletişim, aracılık etme ve kültürlerarası anlayış becerilerini de gerektirmektedir. Bireyin yeterlilik seviyesi, bireyin sosyal ve kültürel geçmişi, çevresi, ihtiyaçları ve ilgilerine bağlı olarak dinleme, konuşma, okuma ve yazma boyutları ile farklı diller arasında değişkenlik gösterecektir.

3) **Matematsel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler:** Matematsel yetkinlik, günlük hayatta karşılaşılan bir dizi problemi çözmek için matematsel düşünme tarzını geliştirme ve uygulamadır. Sağlam bir aritmetik becerisi üzerine inşa edilen süreç, faaliyet ve bilgiye vurgu yapılmaktadır. Matematsel yetkinlik, düşünme (mantıksal ve uzamsal düşünme) ve sunmanın (formüller, modeller, kurgular, grafikler ve tablolar) matematsel modlarını farklı derecelerde kullanma beceri ve isteğini içermektedir.

Bilimde yetkinlik, soruları tanımlamak ve kanıta dayalı sonuçlar üretmek amacıyla doğal dünyanın açıklanmasına yönelik bilgi varlığına ve metodolojiden yararlanma beceri ve arzusuna atıfta bulunmaktadır. Teknolojide yetkinlik, algılanan insan istek ve ihtiyaçlarını karşılama bağlamında bilgi ve metodolojinin uygulanması olarak görülmektedir. Bilim ve teknolojide yetkinlik, insan etkinliklerinden kaynaklanan değişimleri ve her bireyin vatandaş olarak sorumluluklarını kavrama gücünü kapsamaktadır.

4) Dijital yetkinlik: İş, günlük hayat ve iletişim için bilgi iletişim teknolojilerinin güvenli ve eleştirel şekilde kullanılmasını kapsar. Söz konusu yetkinlik, bilgiye erişim ve bilginin değerlendirilmesi, saklanması, üretimi, sunulması ve alışverişi için bilgisayarların kullanılması ayrıca internet aracılığıyla ortak ağlara katılım sağlanması ve iletişim kurulması gibi temel beceriler yoluyla desteklenmektedir.

5) Öğrenmeyi öğrenme: Bireyin kendi öğrenme eylemini etkili zaman ve bilgi yönetimini de kapsayacak şekilde bireysel olarak veya grup hâlinde düzenleyebilmesi için öğrenmenin peşine düşme ve bu konuda ısrarcı olma yetkinliğidir. Bu yetkinlik, bireyin var olan imkânları tanıyarak öğrenme ihtiyaç ve süreçlerinin farkında olmasını ve başarılı bir öğrenme eylemi için zorluklarla başa çıkma yeteneğini kapsamaktadır. Yeni bilgi ve beceriler kazanmak, işlemek ve kendine uyarlamak kadar rehberlik desteği aramak ve bundan yararlanmak anlamına da gelir. Öğrenmeyi öğrenme, bilgi ve becerilerin ev, iş yeri, eğitim ve öğretim ortamı gibi çeşitli bağlamlarda kullanılması ve uygulanması için önceki öğrenme ve hayat tecrübelerine dayanılması yönünde öğrenenleri harekete geçirir.

6) Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler: Bu yetkinlikler kişisel, kişilerarası ve kültürlerarası yetkinlikleri içermekte; bireylerin farklılaşan toplum ve çalışma hayatına etkili ve yapıcı biçimde katılmalarına imkân tanıyacak; gerektiğinde çatışmaları çözecek özelliklerle donatılmasını sağlayan tüm davranış biçimlerini kapsar. Vatandaşlıkla ilgili yetkinlik ise bireyleri, toplumsal ve siyasal kavram ve yapılara ilişkin bilgiye, demokratik ve aktif katılım kararlılığına dayalı olarak medeni hayata tam olarak katılmaları için donatmaktadır.

7) İnisiyatif alma ve girişimcilik: Bireyin düşüncelerini eyleme dönüştürme becerisini ifade eder. Yaratıcılık, yenilik ve risk almanın yanında hedeflere ulaşmak için planlama yapma ve proje yönetme yeteneğini de içerir. Bu yetkinlik, herkesi sadece evde ve toplumda değil işlerine ait bağlam ve şartların farkında olabilmeleri ve iş fırsatlarını yakalayabilmeleri için aynı zamanda iş hayatında desteklemekte; toplumsal ve ticari etkinliklere girişen veya katkıda bulunan kişilerin ihtiyaç duydukları daha özgün bilgi ve beceriler için de bir temel teşkil etmektedir. Etik değerlerin farkında olma ve iyi yönetişimi desteklemeyi de kapsar.

8) Kültürel farkındalık ve ifade: Müzik, sahne sanatları, edebiyat ve görsel sanatlar dâhil olmak üzere çeşitli kitle iletişim araçları kullanılarak görüş, deneyim ve duyguların yaratıcı bir şekilde ifade edilmesinin öneminin takdiridir.

ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Hiçbir insan bir başkasının birebir aynısı değildir. Bu sebeple öğretim programlarının ve buna bağlı olarak ölçme ve değerlendirme sürecinin “herkese uygun”, “herkes için geçerli ve standart olması” insanın doğasına terstir. Bu sebeple ölçme ve değerlendirme sürecinde azami çeşitlilik ve esneklik anlayışıyla hareket edilmesi şarttır. Öğretim programları bu açıdan bir yol göstericidir. Öğretim programlarından ölçme değerlendirmeye ait bütün unsurları içermesini beklemek gerçekçi bir beklenti olarak değerlendirilemez. Eğitimde çeşitlilik; birey, eğitim düzeyi, ders içeriği, sosyal ortam, okul imkânları vb. iç ve dış dinamiklerden ciddi şekilde etkilendiği için, ölçme ve değerlendirme uygulamalarının etkililiğini sağlamada öncelik öğretim programlarından değil öğretmen ve eğitim uygulayıcılarından beklenir. Bu noktada özgünlük ve yaratıcılık öğretmenlerden temel beklentidir.

Bu bakış açısından hareketle öğretim programlarında ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yön veren ilkeleri aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür:

1. Ölçme ve değerlendirme çalışmaları öğretim programının tüm bileşenleri ile azami uyum sağlamalı, kazanım ve açıklamaların sınırları esas alınmalıdır.
2. Öğretim programı, ölçme sürecinde kullanılacak ölçme araç ve yöntemleri açısından uygulayıcılara kesin sınırlar çizmez, sadece yol gösterir. Ancak tercih edilen ölçme ve değerlendirme araç ve yönteminde, gereken teknik ve akademik standartlara uyulmalıdır.
3. Eğitimde ölçme ve değerlendirme uygulamaları eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır ve eğitim süreci boyunca yapılır. Ölçme sonuçları tek başına değil izlenen süreçlerle birlikte bütünlük içinde ele alınır.
4. Bireysel farklılıklar gerçeğinden dolayı bütün öğrencileri kapsayan, bütün öğrenciler için genel geçer, tek tip bir ölçme ve değerlendirme yönteminden söz etmek uygun değildir. Öğrencinin akademik gelişimi tek bir yöntemle veya teknikle ölçülüp değerlendirilmez.
5. Eğitim sadece “bilme (düşünce)” için değil, “hissetme (duygu)” ve “yapma (eylem)” için de verilir; dolayısıyla sadece bilişsel ölçümler yeterli kabul edilemez.
6. Çok odaklı ölçme değerlendirme esastır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları öğretmen ve öğrencilerin aktif katılımıyla gerçekleştirilir.
7. Bireylerin ölçme ve değerlendirmeye konu olan ilgi, tutum, değer ve başarı gibi özellikleri zamanla değişebilir. Bu sebeple söz konusu özellikleri tek bir zamanda ölçmek yerine süreç içindeki değişimleri dikkate alan ölçümler kullanmak esastır.

BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Öğretim programlarının geliştirilmesi sürecinde insanın çok yönlü gelişimsel özelliklerine dair mevcut bilimsel bilgi ve birikim dikkate alınarak bütün bileşenler arasında ahengi dikkate alan harmonik bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu bağlamda bazı temel gelişim ilkelerine değinmek yerinde olacaktır.

Öğretim programları, insan gelişiminin belirli bir dönemde sonlanmadığı ve gelişimin hayat boyu sürdüğü ilkesi ile hazırlanmıştır. Bu sebeple öğretim programlarında, her yaş döneminde bireylerin gelişim özelliklerini dikkate alarak destekleyici önlemler alınması önerilmektedir.

Gelişim, hayat boyu sürse de tek ve bir örnek yapıda değildir. Evreler hâlinde ilerler ve her evrede bireylerin gelişim özellikleri farklıdır. Evreler de başlangıç ve bitişleri açısından homojen değildir. Bu sebeple programlar olabildiğince bunu göz önünde bulunduran bir hassasiyetle yapılandırılmıştır. Programların amaçlarını ve kazanımlarını gerçekleştirme sürecinde gerekli uyarlamaların öğretmen tarafından yapılması beklenir.

Gelişim dönemleri ardışık ve değişmeyen bir sıra izler. Her evrede olup bitenler takip eden evreleri etkiler. Öte yandan bu ardışıklık belirli yönelimlerle karakterize edilir: basitten karmaşığa, genelden özele ve somuttan soyuta doğru gelişim gibi. Program geliştirme sürecinde söz konusu yönelimler hem bir alandaki yeterliliği oluşturan kazanım ve becerilerin ön şart ve ardılığı noktasında dikkate alınmış hem de sınıflar düzeyinde derslerin dağılımlarında ve birbirleriyle ilişkilerinde göz önünde bulundurulmuştur.

Öğretim programlarında insan gelişiminin bir bütün olduğu ilkesi ile hareket edilmiştir. İnsanın farklı gelişim alanlarındaki özellikleri birbirleri ile etkileşim hâlinindedir. Söz gelimi dil gelişimi düşünce gelişimini etkiler ve düşünce gelişiminden etkilenir. Bu sebeple öğretmenlerden, öğrencinin edindiği bir kazanımın, gelişimde başka bir alanı da etkileyeceğini dikkate alması beklenir.

Öğretim programları bireysel farklılıklara ilişkin hassasiyetler göz önünde bulundurularak yapılandırılmıştır. Kalıtsal, çevresel ve kültürel faktörlerden kaynaklanan bireysel farklılıklar ilgi, ihtiyaç ve yönelme açısından da kendini belli eder. Öte yandan bu durum bireylerarası ve bireyin kendi içindeki

farklılıkları da kapsar. Bireyler hem başkalarından farklılık gösterir hem de kendi içindeki özellikleri ile farklıdır. Örneğin bir bireyin soyut düşünme yeteneği güçlü iken aynı bireyin resim yeteneği zayıf olabilir.

Gelişim hayat boyu sürmekle birlikte bu gelişimin hızı evrelere göre değişkendir. Hızın yüksek olduğu zamanlar gelişim açısından riskli ve kritik zamanlardır. Bu sebeple öğretmenlerin gelişim hızının yüksek olduğu zamanlarda öğrencinin durumuna daha duyarlı davranması beklenir. Söz gelimi ergenlik dönemi kimlik edinimi için kritik dönemdir ve eğitim bu dönemde kimlik edinimini destekleyici sosyal etkileşimleri artırır ve yönetir.

SONUÇ

Elimizdeki programları güncelleme sürecinde hangi işlemlerden ve aşamalardan geçtiğimiz üzerine bilgi vermek de yerinde olacaktır. Bu bağlamda:

- Farklı ülkelerin son yıllarda benzer gerekçelerle yenilenip güncellenen öğretim programları incelenmiş,
- Yurt içinde ve yurt dışında eğitim öğretim ve programlar üzerine yapılan akademik çalışmalar taranmış,
- Başta Anayasamız olmak üzere ilgili mevzuat, kalkınma planları, hükümet programları, şûra kararları, siyasi partilerin
- Programları, sivil toplum kuruluşları ve sivil araştırma kurumları tarafından hazırlanan raporlar vb. dokümanlar analiz edilmiş,
- Millî Eğitim Bakanlığı programlar ve öğretim materyalleri daire başkanlıkları tarafından geliştirilen anketler aracılığıyla öğretmen ve yöneticilerin programlar ve haftalık ders çizelgelerine yönelik görüşleri toplanmış,
- İllerden gelen her bir branşla ilgili zümre raporları incelenmiş,
- Branşlara yönelik açık uçlu sorulardan oluşan ve elektronik ortamda erişime açılan anket verileri derlenmiş,
- Eğitim fakültelerimizin branşlar ölçeğinde hazırladıkları raporlar incelenmiş,

bütün görüş, öneri, eleştiri ve beklentiler, Bakanlığımızın ilgili birimlerinden uzman personel, öğretmen ve akademisyenlerden oluşan çalışma gruplarınca değerlendirilmiştir. Yapılan tespitler doğrultusunda öğretim programlarımız gözden geçirilip güncellenmiş ve yenilenmiştir. Programların uygulanmasına 2018-2019 eğitim öğretim yılı itibarıyla topyekûn geçilecek ve sonrasında yapılacak izleme değerlendirme sonuçlarına göre yine gerekli güncellemeler yapılacaktır. Böylelikle programlarımızın gelişmelerle ve bilimsel, sosyal, teknolojik vb. ihtiyaçlarla koşutluğunun sürekliliği sağlanmış olacaktır.

GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

Seçmeli Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nın içeriğindeki modüllerin uygulanmasında aşağıda yer alan esaslar dikkate alınmalıdır:

1. Bu programda yer alan modüllerdeki kazanımların içeriği; dersin haftada 2 ya da 4 saat seçilmesine, dersin seçildiği sınıfa, öğrencilerin konu hakkında önceki bilgi, beceri ve gelişim düzeyleri dikkate alınarak belirlenmelidir. Modülde yer alan kazanımlar her düzeyde ele alınmalı, düzey arttıkça içeriği ve konusu zenginleştirilmelidir.
2. Programda esas alınan üç temel öğrenme alanı ve ilgili kazanımlar dersin işlenişinde birbirleriyle ilişkilendirilmelidir. Kazanımların belirli bir sıralama yerine bir bütünlük içerisinde, birbirleri ile ilişkili olacak şekilde ele alınmasına dikkat edilmelidir. (Örneğin; Grafik tasarım modülünde farklı öğrenme alanlarından seçilen S.G.-G.1.1, S.G.-G.1.2., S.G.-G.1.4., S.G.-G.1.6., S.G.-G.1.10., S.G.-G.1.18., S.G.-G.2.1.6., S.G.-G.2.2.1., S.G.-G.3.1. numaralı kazanımların ilişkilendirildiği gibi).
3. Öğrencilerin programda yer alan kazanımları elde edebilmesi için diğer derslerle iş birliği yapılmalıdır.
4. Öğrencilerin seçmeli görsel sanatlar dersini alması, onların bir sanatçı/tasarımcı olacakları veya çok üstün yeteneklere sahip olmaları anlamına gelmez. Öğretmenin, öğrencilerin sanata duyarlı bireyler olarak yetişmelerini sağlayacak etkinlikler düzenlemesi önemlidir. Bunun için özellikle gözleme dayalı çalışmalar yaparken öğrenciden gözlem yaptığı nesneyi birebir benzetmesini beklemek yerine, öğrencinin ne yapabildiğini görmeye çalışması, gözlem gücünü artırıcı cesaretlendirmeyi yapması gereklidir.
5. Öğrencilerin alana özgü kuramsal bilgilerle ve uygulama süreçleriyle yaşamlarında kullanabilecekleri üst düzey zihinsel beceriler kazanmaları sağlanmalıdır.
6. Programdaki kazanımların öncelikle yerelden evrensele ve öğrenci seviyesine uygun olarak işlenmesine dikkat edilmelidir.
7. Seçmeli görsel sanatlar dersinde kullanılan öğretim materyalleri (belgesel, video, poster, resim, kitap, tıpkıbasım vb.), temel insan hak ve özgürlüklerini dikkate alan ve her türlü ayrımcılığı reddeden; eğitim ve öğretim programının amaçladığı kazanımları kapsayan; öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun ve öğrenmeyi destekleyecek nitelikte olmalıdır.
8. Programın sanatın/tasarımın değerini anlama üzerine vurgu yapan kazanımlarında, Atatürk'ün "Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş demektir." sözü ile öğrenme alanları arasında bağlantı kurulabilir.
9. Programda yer alan kazanımların elde edilebilmesi için diğer öğretim yöntemleri yanında oyun, yaratıcı drama ve örnek olay inceleme gibi farklı öğretim yöntemlerinden de yararlanılabilir.
10. Öğretmen yetenekli öğrencileri keşfetmeli ve onları yönlendirebilmelidir.

11. Seçmeli görsel sanatlar dersinin sadece biçimlendirmeye dayalı bir ders olmadığı anlayışından hareketle öğrencinin kendi duygu ve düşüncelerini, gözlemlerini, edindiği bilgi ve becerileri hem yazılı hem de sözel olarak ifade edebilmeleri sağlanmalıdır.
12. Programda yer alan çalışmalar genel öğrenci profiline göre oluşturulmuştur. Ancak öğretmen uygun gördüğü durumlarda (öğrencinin bilgi ve beceri düzeyi ile bulunduğu şehir ve okulun imkânlarına göre) biçimlendirme çalışmalarında değişikliğe gidebilir.
13. Müzeler, ören yerleri, sanat galerileri, reklam ajansları, fuarlar, festivaller, bienaller, trienaller, fabrikalar, matbaalar, sanatçı ve zanaat atölyeleri, kütüphaneler, çini atölyeleri, camiler, medreseler, saraylar, kervansaraylar, arşivler vb. gibi yerlere planlı ve programlı ziyaretler yapılabilir veya sanatçılar ve zanaatkârlar okula davet edilebilir. Bu imkânların bulunmadığı yerlerde kitap, dergi, gazete, internet, tıpkıbasım, belgesel ve buna benzer materyallerden yararlanılabilir.
14. Öğretmen dersi işlerken okulun imkânlarına göre dijital teknolojiler de içinde olmak üzere çeşitli teknolojik ürün ve yöntemlerden yararlanabilir.
15. Dersler, çocuğun çevresinde gördüğü dünyayı içine alan ve öğrencinin ilgisini çekebilecek nitelikte güncel olaylarla (ekonomik, çevresel ve kültürel sürdürülebilirlik, doğal afetler, çevre duyarlılığı, iş sağlığı güvenliği, bilimsel gelişmeler, teknolojik gelişmeler, küresel ısınma, sağlıklı beslenme, zararlı alışkanlıklar ve korunma yolları, enerji kaynakları tasarrufu vb.) ilişkilendirilirken değerlerle bağlantı kurulmalıdır.
16. Öğretmen, programın uygulanması ile ilgili açıklamalara dikkat ederek öğrencilerin bireysel farklılıklarını göz önünde bulundurmalı, esnek uygulamalara yer vermelidir.
17. Öğretmen başta Türk sanatı olmak üzere farklı dönemlerin özelliklerini, önemli sanatçıları ve sanat eserlerinden örnekleri bir bütünlük içerisinde gösteren sanat tarihi şeridi oluşturabilir, bunu bir öğretim materyali olarak kullanabilir.
18. Geçmiş dönemlerde yapılmış sanat eserlerinin/tasarım ürünlerinin yanı sıra, güncel sanat/tasarım uygulamaları mutlaka örneklendirilmelidir.
19. Araç-gereç ve malzemeler güvenli bir şekilde kullanılmalı ve öğrencilerin çeşitli sağlık sorunları (alerji, astım, bronşit vb.) dikkate alınmalıdır.
20. Tıpkıbasımların yıpranmaması için asetat vb. malzemelerle kaplanmasına, buruşmaması için klipslerle asılmasına dikkat edilmelidir.
21. Tehlikeli olabilecek malzemeler ve araç-gereçlerle (baskı presi, boya yedirme, modelaj aletleri, sistreler, kurşunlu sır vb.) çalışılırken maske ve eldiven kullanılmasına, saçların arkadan bağlanmasına, ortamın havalandırılmasına; araç-gereçlerin temizliğinde uygun malzemelerin kullanılmasına dikkat edilmelidir.
22. Elektronik vb. cihazlar kullanılırken özelliklerine göre tedbir alınmalı ve kullandıktan sonra korumak için gerekli hassasiyet gösterilmelidir.
23. Öğrencileri motive ettiği için öğrenci çalışmalarının sergilenmesine fırsat sunulmalı ve sergilerin düzenlenmesinde öğrencilere aktif rol verilmelidir.

GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

Seçmeli Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı; hedeflenen amaçlar doğrultusunda öğrencilerin iş birliği içerisinde kendilerini ifade ederek öğrenebilecekleri, temel beceriler ile değer, tutum ve yetkinlik kazanabilecekleri bir yaklaşımı benimser.

Öğretim programında, her modül için yeterlikler, değerler, rehberlik genel olarak belirtilmiştir. Ayrıca öğrencilerden beklenen bilgi, beceri, duyuş ve diğer yeterlikler ifade edilmektedir. Bunun yanı sıra modülde yer alan kazanımlardan birinin, düzeylere göre nasıl işleneceğine ilişkin sürecin ifade edildiği bir örneğe yer verilmiştir. Daha sonra Seçmeli Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nın temel öğrenme alanlarına göre ele alınan kazanımlar ve açıklamalar yapılmıştır.

Seçmeli görsel sanatlar dersinde öğrencilerin, alana dair bilgi ve becerileri kazanmaları, görsel okuryazar olmaları, eleştirel düşünceleri, problemleri araştırarak çözmeleri, bilgi, tutum ve deneyim sonrası karar verebilmeleri, grup içinde (iş birliği) çalışma becerileri kazanmaları, farklı kültür-sanat/tasarım değerlerini takdir etmeleri, onları koruma ve yaşatmaya istekli olmaları, çevresini ve doğayı gözlemleyebilmeleri, hayal güçlerini geliştirebilmeleri, duyuş ve düşüncelerini farklı tekniklerle çalışmalarına yansıtılabilmeleri beklendiğinden program, üç öğrenme alanı üzerine odaklanmıştır. Bu üç öğrenme alanı 36 haftalık eğitim-öğretim yılını kapsayacak şekilde planlanmıştır. Öğrenme alanları;

1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme,
2. Kültürel Miras
  - 2.1. Sanat Tarihi
  - 2.2. Müze Eğitimi
3. Sanat (Eser/Ürün) Eleştirisi ve Estetik başlıkları altında ele alınmıştır.

Buna göre;

1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

Bu alanda öğrencilerin;

- Gözlemlerini, hayallerini, duygularını ve düşüncelerini biçimlendirerek görsel iletişim kurmaları,
- Biçimlendirmede sanat elemanları (renk, çizgi, biçim/form, doku, mekân/uzam) ve tasarım ilkeleri (ritim, denge, vurgu, birlik, oran-orantı, çeşitlilik, hareket, zıtlık) yanında onu destekleyen yazılı ve sözlü ifadeler oluşturmaları,
- Sanat/tasarım eserlerinin/ürünlerinin anlamını ve değerini kavrarken kendisinin ve akranlarının oluşturduğu çalışmalara, konu hakkındaki düşüncelere saygı duymayı öğrenmeleri,
- Görsel sanat/tasarım çalışmalarını/ürünlerini oluştururken öğretim materyallerini (sanat eserleri, grafik tasarım ürünleri, tıpkıbasım, kitap vb.), araç-gereçleri (fırça-boya, makas-kâğıt, biz, kitle, modelaj aletleri, kil, bilgisayar, çizim tableti, fotoğraf makinası, çizim programları vb.) kullanabilmeleri ve teknik uygulamaları gerçekleştirmeleri,
- Dersle ilgili materyal, malzeme ve gereçlerini gereksiz yere harcamadan, aile ekonomisini düşünerek kullanmaları,

- Sanat/tasarım çalışmasında malzemeyi, süreci, materyali, tekniği ve teknolojiyi nasıl algıladığını yansıtmaları,
- Yeteneklerini açığa çıkartabilecek yaratıcı, özgün biçimlendirme çalışmalarını yapmaları,
- Görsel sanat/tasarım çalışmalarını oluştururken telif hakları gibi konulara ilişkin etik davranışlar göstermeleri amaçlanmıştır.

2. Kültürel Miras

Bu öğrenme alanında öğrencilerin; sanatın/tasarımın, geleneksel sanatların tarihi süreci ile ilgili bilgileri araştırmaları, sorgulamaları, raporlaştırmaları ve müzelerle ilişkilendirmeleri üzerinde durulur. Kültürel Miras öğrenme alanı “Sanat Tarihi” ve “Müze Eğitimi” adı altında iki alt başlık olarak ele alınmıştır.

2.1. Sanat Tarihi

Kültürel Miras öğrenme alanı içerisinde yer alan sanat tarihi bağlamında öğrencilerin;

- Tarihî süreç içerisinde Türk toplumunda ve kültüründe ortaya konulan sanat/tasarım eserlerini/ürünlerini ve sanatçıları incelemeleri,
- Türk kültüründe yardımlaşma amaçlı inşa edilen eserleri (sebil, darüşşifa, imarethane, kervansaray vb.) incelemeleri,
- Farklı toplum ve kültürlerde ortaya konulan sanat/tasarım eserlerini/ürünlerini ve sanatçıları incelemeleri,
- Farklı disiplinlerin, kültürün ve sanatın/tasarımın birbirini şekillendirdiğini ve yansıttığını kavramaları,
- Sanatın/tasarımın duygu, düşünce ve inanışları iletmede bir araç olduğunu anlamaları,
- Eski dönemlere ait eserler/tasarımlarla günümüzdeki örnekleri karşılaştırmaları amaçlanmıştır.

2.2. Müze Eğitimi

Kültürel Miras öğrenme alanı içerisinde yer alan müze eğitimi bağlamında öğrencilerin;

- Müzeler, ören yerleri, tarihî mekânlar, sanat galerileri, reklam ajansları, fuarlar, festivaller, bienaller, trienaller, fabrikalar, sanatçı ve zanaat atölyeleri, kütüphaneler, arşivler vb. yerlerdeki kültür-sanat/tasarım eserlerini incelemeleri,
- Görsel sanatların geçmiş ile gelecek arasında köprü vazifesi gören araçlardan biri olduğunu kavramaları amaçlanmıştır.

3. Sanat (Eser/Ürün) Eleştirisi ve Estetik

Bu öğrenme alanında öğrencilerin;

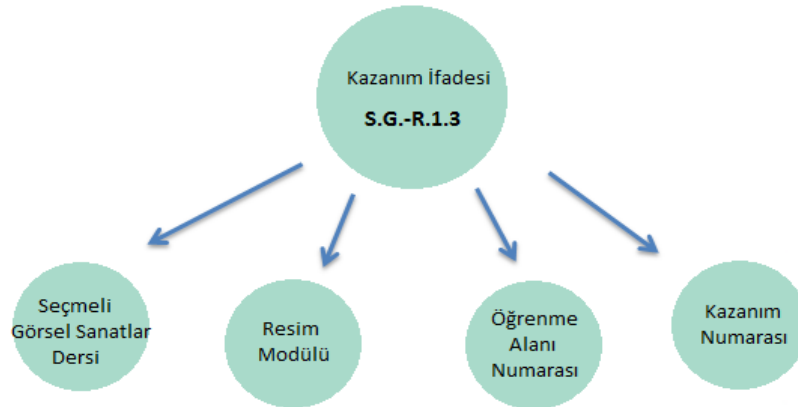
- Sanat/tasarım eserlerini/ürünlerini eleştiri yöntemine (tanımlama, çözümleme, yorumlama ve yargı) göre incelemeleri ve analiz etmeleri,
- Görsel sanatlar alanıyla ilgili kavramları ve sanat eserlerinin oluşturulma süreci hakkında öğrendiği bilgileri sanat eseri analizinde kullanmaları,

- Sanat/tasarım eserinin/ürününün duygu ve düşünceleri ifade etmedeki gücünü, iletişim kurma kapasitesini analiz etmeleri ve yargıya varmaları,
- Sanatın/tasarımın anlamı ve değeri konusunda bir yargıya varmaları,
- Sanat/tasarım eserinin/ürününün ekonomik değerinin olduğunu fark etmeleri,
- Görsel sanatlarla ilgili tartışmalarda ortaya konulan görüşlerin, sanat/tasarım eserine yönelik düşüncelerin ve tercihlerin farklı olabileceğini görmeleri,
- Sanata ve sanatçıya takdir duymayı öğrenmeleri,
- Sanat/tasarım eserlerinde/ürünlerinde kullanılan sembolleri fark etmeleri,
- Sanatın/tasarımın sosyal duyarlılık, sürdürülebilirlik vb. gibi birçok konuda iletişim ihtiyacını giderme ve mesajı iletmede etkili bir araç olduğunu anlamaları,
- Görsel sanat alanındaki etik kuralları (telif hakları, bir görselin izinsiz bir şekilde kullanılmaması, bir fikrin izin alınmadan birebir aynısının yapılmaması, bir çalışmanın kopyalanmaması, çalışmasını başkasına yaptırmaması vb.) bilmeleri amaçlanmıştır.

SEÇMELİ GÖRSEL SANATLAR DERSİ MODÜLLERİNE İLİŞKİN KAZANIM DAĞILIM TABLOSU

	Görsel İletişim ve Biçimlendirme	Kültürel Miras		Sanat (Eser/Ürün) Eleştirisi ve Estetik	Toplam
		Sanat Tarihi	Müze Eğitimi		
Resim	15	6	7	17	45
Grafik Tasarım	19	5	1	6	31
Seramik	15	4	4	9	32
Ebru	11	3	3	6	23
Tezhip	20	4	3	7	34
Minyatür	16	6	2	8	32

Seçmeli Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nda, her modül için temel öğrenme alanlarına göre ele alınma sistemi numaralandırılmıştır. Numaralandırma sisteminde öncelikle dersin adı, ardından modül adı, temel öğrenme alanı ve sonunda ise kazanım numarasına yer verilmiştir.

KAZANIM İFADESİ KISALTMALARININ ANLAMLARI

S.G.-R.: Seçmeli görsel sanatlar dersi-Resim modülü

S.G.-G.: Seçmeli görsel sanatlar dersi-Grafik tasarım modülü

S.G.-S.: Seçmeli görsel sanatlar dersi-Seramik modülü

S.G.-E.: Seçmeli görsel sanatlar dersi-Ebru modülü

S.G.-T.: Seçmeli görsel sanatlar dersi-Tezhip modülü

S.G.-M.: Seçmeli görsel sanatlar dersi-Minyatür modülü

RESİM MODÜLÜ

Kültür ve yaşamın dinamik bir parçası olan sanat, bireyin bilişsel, dil, kişisel ve sosyal gelişiminin yanı sıra estetik ve entelektüel gelişimini, duyguların eğitimini ve değerlerin keşfini desteklemektedir. Bu hedeflere ulaşma yolunda ele alınan resim modülünde; resim alanına ilişkin temel terim, bilgi ve becerilerin kavranmasını; resim sanatının uygulama alanlarının, tarihi gelişim sürecinin bilinmesi, sanatçının ve eserinin değerinin anlaşılmasını, üzerinde tartışma yapılmasını; kültürel mirasın incelenmesini ve onları koruma bilinci kazandırılmasını, teknik ve becerinin bir araya getirilerek duygu ve düşüncelerin biçimlendirilmesini sağlamaya yönelik kazanımlara yer verilmiştir. Bu kazanımlarla resim sanatına dair bilgilerin verilmesi, görsel kültür kavramının, geçmiş ve günümüz sanatçılarının, eserlerinin ve üsluplarının tanınması, dönem özelliklerinin kavranması, sanat eserlerinin analizinin yapılması, yorumlanması, değerlendirilmesi ve özgün çalışmalar oluşturulması amaçlanmıştır.

Bu modülde öğrencilere kazanımlarla ilişkili değerler verilirken, eğitsel başarı, kendini kabul, okula ve çevreye uyum, toplum ve aile gibi kişisel, sosyal ve eğitsel gelişim alanlarına da değinilir. Kazanımlar, disiplinler arası yaklaşım kapsamında diğer derslerin ilgili konularıyla ilişkilendirilir.

Aşağıdaki tabloda bu modülde yer alan kazanımlardan birinin, düzeylere göre nasıl işleneceğine ilişkin sürecin ifade edildiği bir örneğe yer verilmiştir.

Seçmeli Görsel Sanatlar Dersi Resim Modülü kapsamında ele alınan kazanımlar; modülün haftada 2 ya da 4 saat seçilmesi durumunda, öğrencilerin konu hakkında önceki bilgi, beceri ve gelişim düzeylerine göre aşağıdaki biçimde belirlenebilir. Modülde yer alan kazanımlar her düzeyde ele alınmalı ve düzey arttıkça içeriği zenginleştirilmelidir.	
Birinci Düzey	Öğrencilerin çalışmalarında sanat elemanları ile tasarım ilkelerini başlangıç düzeyinde yansıtmaları sağlanır. Örneğin; öğrencinin yakın çevresinde ve doğada gördüğü çizgileri söylemesi, çizgi türlerini bilmesi ve uygulaması; biçim/form arasındaki farkı açıklaması, basit nesnelere gözlemleyerek biçim (geometrik, organik) ve formu çalışmalarına yansıtmaları; rengin nasıl oluştuğu, ana-ara, zıt, sıcak-soğuk renkleri bilmeleri ve çalışmalarında göstermeleri; mekânda derinlik etkisi yaratmak için ön, orta, arka planı açıklamaları ve kullanmaları; denge türlerinden simetriyi bilmeleri ve uygulamaları sağlanmalı; ayrıca diğer sanat eleman ve ilkeleri açısından da basitten karmaşığa doğru bir sıralama göz önünde bulundurulmalıdır.
İkinci Düzey	Öğrencilerin çalışmalarında sanat elemanları ile tasarım ilkelerini kullanarak duygu ve düşüncelerini çalışmalarına yansıtmaları sağlanır. Örneğin; öğrencilerin duygu ve düşüncelerinden yola çıkarak kontur çizgileri oluşturması, farklı çizgi değerlerini kullanması; biçim/form uygulamalarında negatif, pozitif ilişkisini kullanması; renk konusunda açık-koyu, ton, akromatik renk özelliklerini bilmeleri ve uygulamaları; asimetric ve merkezi dengeyi bilmeleri ve çalışmalarında göstermeleri, doğada ve sanat eserlerindeki denge türlerini tanıması; çalışmalarında çizgi ve hava (renk) perspektifini, negatif-pozitif (boşluk-doluluk) alanı kullanmaları sağlanmalıdır.

Üçüncü Düzey	Yaratıcı sürecin araştırılması, analizi ve keşfi üzerinde durularak öğrencilerin sanat elemanları ve tasarım ilkeleri doğrultusunda geleneksel ve çağdaş sanat materyallerini kullanmaları sağlanır. Örneğin öğrencinin gözlemlerinden yola çıkarak anlık çizimler oluşturması, biçim/form uygulamaları (iç bükey, dış bükey) yapması; renk konusunda armoni, tamamlayıcı, kromatik vb. renk ilişkilerini çalışmalarına yansıtması, sanat eserinde denge ilkesinin neden önemli olduğunu anlaması, resimlerde kullanılan farklı denge türlerinin anlamlarını fark etmesi, mekânda derinlik etkisi yaratmak için tek kaçışlı perspektifi kullanmaları üzerinde durulması sağlanır.
Dördüncü Düzey	Bu düzeyde öğrencilerin daha önce edindikleri bilgi, beceri ve deneyimlerin özümsemesi üzerine odaklanılarak çalışmalarını oluştururken farklı teknikleri bir arada kullanmaları sağlanır. Örneğin; öğrencilerin daha önce edindiği bilgi ve beceriler doğrultusunda kaligrafik çizimler oluşturması, farklı çizgi değerlerini kullanmasının yanı sıra renk ilişkileri üzerinde durularak bu bilgilerini çalışmalarına yansıtması sağlanır. Ayrıca rengin ifadeci yönü (sosyolojik, psikolojik vb. etkisi), sanatçıların eserlerinde anlamı vurgulamak için rengi nasıl kullandıkları ve hava perspektifi ile birlikte farklı perspektif türlerini uygulamaları üzerinde durulmalıdır.

S.G.-R 1.Görsel İletişim ve Biçimlendirme

S.G.-R.1.1. Resim çalışmasını oluştururken sanat elemanlarını ve tasarım ilkelerini açıklar.

Sanat elemanları; çizgi, renk, biçim/form, doku, mekân/uzam

Tasarım ilkeleri; ritim, denge, oran-orantı, vurgu, birlik, çeşitlilik, hareket, zıtlık

S.G.-R.1.2. Resim çalışmasını oluştururken sanat elemanlarını kullanır.

Öğrencinin, yakın çevresinde ve doğada gördüğü çizgileri söylemesi, çizgi türlerini bilmesi, incelediği sanat eserinde çizgilerin anlamlarını fark etmesi, gözlemlerinden yola çıkarak kontur, hızlı ve kaligrafik çizimler oluşturması ve çalışmalarında farklı çizgi değerlerini kullanması üzerinde durulur.

Öğrencinin, biçim/form arasındaki ilişkiyi açıklaması ve çalışmalarında biçim (geometrik, organik)/form (iç bükey, dış bükey, negatif, pozitif) kullanması istenir.

Rengin nasıl oluştuğu; ana, ara, zıt, sıcak-soğuk, akromatik, açık-koyu, ton, armoni, tamamlayıcı, kromatik vb. renk özellikleri; ifadeci yönü (sosyolojik, psikolojik vb. etkisini); ürünlerde anlamı vurgulamak için rengin nasıl kullanıldığı üzerinde durulur.

Dokunun gerçek, yapay özellikleri; görsel, dokunsal gibi doku türleri; dokunun insanın duyarlarını nasıl etkilediği; dokunun yüzey süslemesinde kullanılması vurgulanır ve doku kullanılarak özgün çalışmaların oluşturulması sağlanır.

Öğrencinin düzeyine göre çalışmalarında çizgi, hava (renk) perspektifini ve negatif-pozitif (boşluk-doluluk) alanı kullanmaları sağlanır. Örneğin; mekânda derinlik etkisi yaratmak için tek kaçışlı / iki kaçışlı perspektif ve hava perspektifi kullanması istenir.

S.G.-R.1.3. Resim çalışmasını oluştururken tasarım ilkelerini kullanır.

Ritim türlerinin bilinmesi; yakın çevresinde ve doğada gördüğü ritim özelliklerinin tanınması; motif ve birim tekrarının kavranması; sanatçıların eserlerinde ritim kullanarak hareketi nasıl sağladıklarının fark edilmesi; ritim ilkelerinin kullanılarak özgün çalışmaların oluşturulması üzerinde durulur.

Öğrencinin denge türlerini (simetrik, asimetrik, merkezi) bilmesi, doğada ve sanat eserlerindeki denge türlerini tanıması, sanat eserinde denge ilkesinin neden önemli olduğunu anlaması, sanat eserlerinde kullanılan farklı denge türlerinin anlamlarını fark etmesi, çalışmalarında denge türlerini kullanması sağlanır.

Oran-orantı ve ölçünün ne olduğunun bilinmesi, çevrede gözlemlenen canlı veya cansız varlıkların orantılarına göre çizilmesi, ürünlerdeki ifadeyi güçlendirmek için oran-orantının gerçekçi veya abartılı olarak nasıl kullanıldığını fark etmesi üzerine yoğunlaşılır.

Vurgunun, birliğin (ahenk-uyum), çeşitliliğin ne olduğunun bilinmesi, yakın çevrede ve doğada fark edilmesi, bu ilkeler kullanılarak özgün çalışmalar üretilmesi sağlanır.

S.G.-R.1.4. Resim sanatında kullanılan araç, gereç ve teknikleri çalışmasında uygular.

Farklı tekniklerin yanı sıra özgün baskı teknikleri üzerinde de durulur. Uygulamalar okulun şartlarına uygun olarak, güvenlik önlemlerine dikkat edilerek planlanmalıdır.

S.G.-R.1.5. Resim çalışmasının uygulama sürecinin basamaklarını eskiz defterinde gösterir.

S.G.-R.1.6. Çalışmasını bir tema, konu, fikir, şiir veya hikâyeden esinlenerek oluşturur.

Disiplinler arası iş birliği kapsamında Türkçe, fen bilimleri, yabancı dil dersi vb. ile ilişkilendirilebilir.

S.G.-R.1.7. Resim çalışmasındaki düşüncelerini ve duygularını uygun yöntemlerle aktarır.

Yazılı ve sözlü ifade, drama vb. yöntemlerin kullanılması üzerinde durulur.

S.G.-R.1.8. Hayal dünyasından esinlenerek çalışmasını oluşturur.

S.G.-R.1.9. Gözleme dayalı çizimler yapar.

Gözleme dayalı çizimlerde farklı bakış açılarının gösterilmesi üzerinde durulabilir. Çizimler; kuş bakışı, solucan bakışı, karşıdan bakış, balıkgözü gibi farklı bakış açılarıyla oluşturulabilir.

S.G.-R.1.10. Güncel olayları çalışmasına yansıtır.

Toplumsal, sosyal, ekonomik olaylar; doğal afetler, bilimsel gelişmeler, insan hakları, savaş, şiddet, çevre sorunları, teknolojik gelişmeler, sürdürülebilirlik vb. konulardan yararlanılabilir. Bu bağlamda, ilgili değerlerle ilişki kurulabilir.

S.G.-R.1.11. Güncel sanat çalışmalarından faydalanarak resim çalışmasını oluşturur.

S.G.-R.1.12. Görsel kültürün toplumu nasıl etkilediğini tartışır.

Görsel kültür (televizyon, film, müzik klipleri, peyzaj tasarımları, web sayfa tasarımları, sosyal medya, moda, vitrin tasarımları vb.) üzerinde tartışılması sağlanır.

S.G.-R.1.13. Bir sanatçı hakkında kısa bir belgesel hazırlar.

Bu kazanım grup çalışması olarak planlanabilir. Teknolojik imkânların bulunmadığı koşullarda fotoğraflardan, kitaplardan, dergilerden vb. materyallerden faydalanılabilir.

S.G.-R.1.14. Resim çalışmasını oluştururken etik kurallara uyar.

S.G.-R.1.15. Resim çalışmalarından oluşan bir sunum dosyası hazırlar.

Beşin fırtınası ile başlayan, fikirleri sentezleme, tasarlama, eskiz yapma, detaylandırma ve resim çalışmasını oluşturmaya kadar devam eden süreci yansıtan sunum dosyası oluşturulması sağlanır.

S.G.-R.2. Kültürel Miras**S.G.-R.2.1. Sanat Tarihi****S.G.-R.2.1.1.** Resim sanatı tarihini açıklar.

Öğrencinin düzeyine uygun olarak belirlenen Dünya ve Türk Resim Sanatına ait bilgiler kazanımlara göre seçilen konuların sanat tarihi boyutuna bağlı olarak verilir.

S.G.-R.2.1.2. Bir sanat eserini (resim) tarihsel bilgi edinmek için 4 basamaklı sisteme göre analiz eder.

Sanat tarihi boyutunda ele alınan eserin ilk aşamada ne zaman, nerede ve kim tarafından yapıldığı, ikinci aşamada eserin üslubunun ve eserin kendisine ait özelliklerinin belirlendiği ve diğer eserlerle karşılaştırıldığı, üçüncü aşamada sanatçının yaşadığı çevresinden nasıl etkilendiği (özellikle sanatçının içinde yaşadığı yer ve zaman açısından), son aşamada ise sanat eserinin sanat tarihi içerisindeki önemi hakkındaki sorular üzerinde durulur.

S.G.-R.2.1.3. Farklı kültürlerdeki sanat eserleri (resim) arasındaki benzerlik ve farklılıkları açıklar.

Türk kültürü başta olmak üzere Avrupa, Asya, Afrika vb. farklı kültürlerle ait sanat eserleri incelenir.

S.G.-R.2.1.4. Farklı zaman dilimlerinde yapılmış olan sanat eserlerinde (resim) değişen ve değişmeyen temaları açıklar.**S.G.-R.2.1.5.** Sanatçıların toplumda üstlendiği rolleri söyler.

Ressamların kültürel, sosyal, ekonomik, eğitsel vb. açılardan topluma yaptığı katkılar tartışılır.

S.G.-R.2.1.6. Kültürel, sosyal, ekonomik, tarihi, politik olay ve olguların resim sanatıyla karşılıklı etkileşimini analiz eder.

Bu konuda yapılan araştırmaların sınıfta sunulması sağlanır. Grup çalışması yapılabilir. Bu bağlamda kazanımla ilgili değerlere vurgu yapılır.

S.G.-R.2.2. Müze Eğitimi**S.G.-R.2.2.1.** Müzeler ile resim sanatını ilişkilendirir.

Müze, müze türleri ve müzelerin kültürel mirasa katkıları üzerinde durulur.

S.G.-R.2.2.2. Müze, ören yeri, tarihi yapı, sanat galerisi, sanatçı atölyeleri ve müzayede salonları gibi yerlerin sanat dünyasındaki önemini söyler.**S.G.-R.2.2.3.** Aynı döneme ait sanat eserlerinin (resim) ortak özelliklerini belirler.

Müze, ören yeri, tarihi anıtlar, yazma eserler kütüphanesi, sanat galerisi, sanatçı atölyesi vb. yerlere planlı ve programlı ziyaretler yapılabilir. Bu imkânların bulunmadığı yerlerde tıpkıbasımlardan, kitaplardan, kataloglardan, belgesellerden vb. materyallerden yararlanılabilir.

S.G.-R.2.2.4. Müzelerdeki eserlerin korunmasının önemini söyler.

Tarihi yapılar ile müzelerdeki eserlerin öncelikle bir milletin, sonra ise tüm insanlığın ortak malı olduğu üzerinde durulur. Sanatın 'evrensel bir dil' olma özelliğinin buradan geldiği açıklanır. Bu konu açıklanırken ilgili değerler ele alınır.

S.G.-R.2.2.5. Sanat galerilerinin, müzelerin, kültürel kurumların vb. bireyin yaşamını, hayal gücünü zenginleştirdiğini açıklar.

S.G.-R.2.2.6. Sanat galerilerinin, müzelerin, kültürel vb. kurumların yenilikçi fikirlerin ortaya çıkarılmasındaki rolünü açıklar.

S.G.-R.2.2.7. Müze odaklı proje hazırlar.

Teknoloji ve tasarım dersinde yer alan “tasarım süreci ve tanıtım” öğrenme alanıyla ilişkilendirilebilir. Bu kazanımda grup çalışması yapılabilir.

S.G.-R.3. Sanat (Eser/Ürün) Eleştirisi ve Estetik

S.G.-R.3.1. Sanat eserini 4 basamakta inceler.

Sanat eserini inceleme dört basamakta (betimleme, çözümlenme, yorumlama ve yargı) ele alınabilir. Sanat eserini inceleme, neyin nasıl anlatıldığının, yani sanatçının neyi anlatmak istediğinin ve nasıl anlattığının olabildiğince detaylı açıklanmasıdır. İncelemenin sonunda bu eser başarılı mı, iyi bir eser mi, neden iyi bir eser olduğuna dair bir sonuca varılması gerekir.

S.G.-R.3.2. Öznel ve bağlamsal bilgiler temelinde sanat eserini analiz eder.

Bağlamsal bilginin sanatçının içinde bulunduğu çevre ve şartlar, o dönemde eserin işlevi, sanatçıyı etkileyen dinsel, düşünsel ve kültürel özellikleri içeren bilgi olduğuna dikkat edilmelidir. Öznel bilginin bir sanat eserini gözlemleyerek ve inceleyerek elde edilen bilgi olduğu vurgulanır. Bu konuda öğrencileri yönlendirmek amacıyla çalışma yaprağı hazırlanabilir.

S.G.-R.3.3. Sanatçının eserine yansıttığı duygu ve düşünceleri açıklar.

Öğrencilerin düşüncelerini sözlü veya yazılı olarak açıklamalarının yanı sıra resmin sanat eleştirisi yöntemine göre incelenmesi sırasında diğer disiplinlerle ilişkilendirme yapılarak öğrencilerin hareket, dans vb. bağlantı kurması, eser hakkında şiir, kısa bir paragraf ve şarkı sözü yazması sağlanabilir.

S.G.-R.3.4. Sanat eserinin (resim) hisleri, duyguları ve estetik tepkiyi nasıl harekete geçirdiğini açıklar.

S.G.-R.3.5. İncelenen eserde sanatçının üslubunu söyler.

Bu kazanım için seçilen eser hakkında sanat eleştirisi yapıldıktan sonra bu eser hakkında eleştirmen tarafından yazılmış ve anlatım dili basit olan bir eleştiri yazısı okunabilir. Öğrencilerin kendi incelemeleri ile eleştirmenin yazısı arasında ilişki kurmaları sağlanır.

S.G.-R.3.6. Aynı dönem sanatçıların üsluplarını karşılaştırır.

S.G.-R.3.7. Sanat eserindeki (resim) sembolleri ifade eder.

Sanat eserindeki farklı anlamlar taşıyan simgeler üzerinde durulur (Arslan ve ejderin gücü, zeytin dalının barış, hayat ağacının ölümsüzlüğü, nar'ın bolluk ve bereketi, çift başlı kartalın güç ve kudreti, sekiz köşeli yıldızın merhameti, sabretmeyi, doğruluğu, sadakati, cömertliği, şükretmeyi vb. temsil etmesi gibi).

S.G.-R.3.8. Popüler kültürün günümüz resim sanatına etkisini söyler.

Popüler kültürün halkın benimsediği ve çoğunluğunun kabul ettiği, eğlendirici yönü olan ama kimi zaman estetik içerikten uzak, kitle iletişim için vazgeçilemeyen bir özelliğe sahip olduğu ve bu anlayışın eserler üzerindeki yansımaları üzerinde durulur.

Bu kazanım bağlamında ilgili değerlere vurgu yapılır.

S.G.-R.3.9. Çağdaş medyadaki imaj, yazı ve sembol gibi unsurların resim sanatına etkisini açıklar.

S.G.-R.3.10. Sanat eserinde (resim) estetik yargı kuramlarını ifade eder.

Bu kazanımda estetik kuramlarının (dışavurumculuk, biçimcilik, yansıtmacılık, işlevsellik) ne olduğu üzerinde durulur.

S.G.-R.3.11. Sanat eserleri ve zanaat ürünlerini ayırt eder.

Farklı dönemlerde yapılmış olan sanat eserleri ve zanaat ürünlerinin özellikleri, benzerlik ve farklılıkları üzerinde durulur.

S.G.-R.3.12. Sanat eseri ve sanat değeri olmayan nesnelere arasındaki farklılıkları ifade eder.

S.G.-R.3.13. Sanat dünyası içerisinde yer alan kişi ve kurumları örneklendirir.

S.G.-R.3.14. Sanat eserini (resim) tercih etme gerekçesini açıklar.

S.G.-R.3.15. Estetik tercihlerin kişilere göre değiştiğini ifade eder.

Farklı sanat kuramlarına (yansıtmacı, ifadeci, biçimci gibi) göre oluşturulmuş sanat eseri örnekleri öğrencilere seçtirilir. Öğrencilerin seçtikleri o eseri niçin tercih ettiklerini açıklamaları sağlanır. Bu kazanımla ilgili değerlere değinilebilir.

S.G.-R.3.16. Sanat eserlerinin neden farklı değerlendirildiğini açıklar.

Bir sanat eserinin duyuşsal, ekonomik, tarihsel, sosyo-kültürel, işlevsel vb. açılardan değerlendirilmesinde estetik yargıların farklı olabileceği üzerinde durulur.

S.G.-R.3.17. Kendisinin ve akranlarının çalışmalarını analiz eder.

GRAFİK TASARIM MODÜLÜ

Grafik tasarım, insanlarla iletişim kurmak amacıyla görsel iletişim tasarımı problemlerine çözüm üreten süreçlerden biridir. Grafik tasarımda iletişim kurma süreci, sanatın kullandığı dilden (tasarım eleman ve ilkeleri) yararlanılarak, farklı araçlar yardımıyla bazen mizahi, bazen de doğrudan veya dolaylı olarak verilen mesajların aktarımı ile olur. Grafik tasarım görsel iletişim problemlerini çözerken sanata da hizmet eder. Bu yönüyle grafik tasarım felsefi, duygusal, estetik, sosyal, kültürel ve politik bir doğaya sahiptir.

Grafik tasarım görsel bir iletişim dilidir. Tasarımcı fikirleri, kavramları, metinleri, imgeleri veya sembolleri alarak baskı teknikleri, çoklu ortam, dijital ortam vb. gibi diğer süreçlerden geçirip, görsel anlamda çarpıcı ve etkili biçimde düzenleyerek hedef kitle ile iletişim kurmaya çabalar; toplum, tasarlanan bu iletişim ürünü sayesinde bilgi edinir, öğrenir, yön bulur, haberdar olur veya farkındalık kazanır.

Grafik tasarım, genel anlamda görsel iletişim tasarımı süreci olarak da kabul edilebilir. Bu süreç, önceleri iki boyutlu yüzeylerde iletişim problemlerine çözümlerin üretildiği bir tasarım alanı iken, zamanla hareketli görüntülü tasarımlara kadar geniş bir mecrada kendine yer bulmuş, şimdilerde ise teknolojinin getirdiği imkânlarla paralel olarak mobil teknolojideki uygulamalar, akıllı rehberler, oyun tasarımları, kiokslar vb. gibi insan hayatına girmiş ve bundan sonra da kullanımının artacağı uygulama ve cihazlarda daha da artan iletişim ihtiyacını giderebilmek amacıyla çok geniş bir alanda bir ihtiyaç olduğunu göstermiştir. Bu özelliğinden dolayı günümüzde grafik tasarıma görsel iletişim tasarımı da denilebilir.

Bu modülde; grafik tasarımın doğasında var olan kavramlar bilgisinin elde edilmesinin yanı sıra, tasarımcının ve grafik tasarım ürünlerinin değerinin anlaşılmasını; grafik tasarım ürünleri ve göstergebilime ait semboller ile işaretler üzerinde tartışma yapılmasını, kültürel mirasın incelenmesini, onların değerinin fark edilmesini ve koruma bilinci kazandırılmasını, estetik değer yargılarının geliştirilmesini; teknik, beceri ve müşterinin beklentileri bir araya getirilerek duygu, düşünce ve tasarlama gücünü biçimlendirmeye dönüştürülebilmesini sağlayabileceği kazanımlara yer verilmiştir.

Bu modülde kök değerlere yer verilirken, eğitsel başarı, kendini kabul, okula ve çevreye uyum, toplum ve aile gibi kişisel, sosyal ve eğitsel gelişim alanlarına da değinilir. Kazanımlar, disiplinler arası yaklaşım kapsamında diğer derslerin ilgili konularıyla ilişkilendirilir.

Seçmeli Görsel Sanatlar Dersi Grafik Tasarım Modülü'nde yer verilen kazanımlar; modülün haftada 2 ya da 4 saat seçilebileceği göz önünde bulundurularak, her düzeyde ele alınmalı ve düzey arttıkça kazanımın içeriği, bir önceki düzeyin içeriğine göre geliştirilmelidir. Örneğin; Grafik Tasarım Modülü'nde yer alan kazanımlardan biri olan "kurumsal kimlik tasarımı yapar" kazanımı düzeylere göre aşağıdaki gibi uygulanabilir.

Birinci Düzey	Birinci düzeyde kurumsal kimlik tasarımı konusunda bilgi verilir ve işlevleri üzerinde durulur. Önemli kurumların (üniversite vb.) kurumsal kimlik tasarım örnekleri incelenir. Hayali bir kurumun (üniversite), kimlik tasarımlarından amblem, logo, yazı fontu, basılı malzeme (kartvizit, yaka kartı, antetli kağıt ve devam kağıdı, zarf
----------------------	--

	<p>(pencereli/penceresiz), davetiye (kırımlı/kırımsız), torba zarf, kapaklı dosya, bloknot, broşür, kitap kapağı, CD Üstü ve CD kutusu, konuşma kartı, klasör sırtlığı) tasarımları yaptırılır. Kültürel miras bağlamında birkaç üniversitenin kurumsal kimlik tasarımlarının tarihi süreç içerisinde nasıl bir değişime uğradığı, gerekçeleriyle birlikte ele alınır. Müze eğitimi açısından da bu kurumların kuruluş misyonlarına uygun olarak oluşturdukları müzeler incelenir: Örneğin Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Oyuncak Müzesi. Bunu rapor haline getirerek yazılı veya sözlü olarak sunar.</p> <p>Sanat (Eser/Ürün) Eleştirisi ve Estetik açıdan, öğrencilerin aynı amaçla yapılmış diğer üniversitelerin kurumsal kimlik tasarımlarını renk, biçim, çizgi, amaca uygunluk, vurgu ve özgünlük açısından değerlendirmeleri sağlanır. Kurumların kurumsal kimlik tasarımlarının farklı olduğu konusuna vurgu yapılır.</p>
İkinci Düzey	<p>İkinci düzeyde kurumsal kimlik tasarımı ile ilgili önceki elde edilen bilgiler gözden geçirilir. Önemli firmaların (özel sektör) kurumsal kimlik tasarımları incelenir. Hayali bir firmanın, amblem, logo, yazı fontu, basılı malzemeler ve açık hava/ outdoor malzemelerinin (CLP/Raket, yatay ve dikey afiş, el ilanı, yarım ve tam sayfa basın ilanı) tasarımları yaptırılır. Kültürel miras bağlamında firmaların kurumsal kimlik tasarımlarının tarihi süreç içerisinde nasıl bir değişime uğradıkları ve varsa reklam müzikleri incelenir. Müze eğitimi açısından da bu kurumların kuruluş misyonlarına uygun olarak oluşturdukları müzeler incelenebilir.</p> <p>Sanat (Eser/Ürün) Eleştirisi ve Estetik açıdan, öğrencilerin diğer firmaların kurumsal kimlik tasarımlarını renk, biçim, çizgi, amaca uygunluk, vurgu ve özgünlük açısından değerlendirmeleri sağlanır.</p>
Üçüncü Düzey	<p>Üçüncü düzeyde kurumsal kimlik tasarımı ile ilgili önceki elde edilen bilgiler gözden geçirilir. Örneğin olimpiyat oyunlarının kurumsal kimlik tasarımları incelenir. Hayali bir olimpiyatın amblem, logo, yazı fontu, basılı malzemeler, açık hava / outdoor malzemeleri ile kampanya malzemeleri (kurum içi belgeler, personel ve ziyaretçi kartları, tabela ve yönlendirmeler, promosyonlar, araç giydirmeleri) yaptırılır. Kültürel miras bağlamında olimpiyatların kurumsal kimlik tasarımlarının tarihi süreç içerisinde nasıl bir değişime uğradıkları, gerekçeleriyle birlikte ele alınır. Bu bağlamda oluşturulmuş olimpiyat müzeleri incelenir.</p> <p>Sanat (Eser/Ürün) Eleştirisi ve Estetik açıdan, öğrencilerin diğer olimpiyatların kurumsal kimlik tasarımı ürünleri renk, biçim, çizgi, amaca uygunluk, vurgu ve özgünlük açısından değerlendirmeleri sağlanır.</p>
Dördüncü Düzey	<p>Dördüncü düzeyde kurumsal kimlik tasarımı ile ilgili önceki elde edilen bilgiler gözden geçirilir. Birkaç kamu kurumunun kurumsal kimlik tasarımı incelenir. Bir kamu</p>

	<p>kurumunun amblem, logo, yazı fontu, basılı malzemeler, açık hava/outdoor, kampanya malzemeleri ve elektronik yayın ürünleri yaptırılır. Kültürel miras bağlamında kamu kurumlarının kurumsal kimlik tasarımlarının tarihi süreç içerisinde nasıl bir değişime uğradıkları, gerekçeleriyle birlikte ele alınır. Müze eğitimi açısından da bu kurumların kuruluş misyonlarına uygun olarak oluşturdukları müzeler incelenebilir.</p> <p>Sanat (Eser/Ürün) Eleştirisi ve Estetik açıdan, öğrencilerin kamu kurumlarındaki kurumsal kimlik tasarımlarını renk, biçim, çizgi, amaca uygunluk, vurgu ve özgünlük açısından değerlendirmeleri sağlanır.</p>
--	---

S.G.-G.1.Görsel İletişim ve Biçimlendirme

S.G.-G.1.1. Grafik tasarımın ne olduğunu söyler.

S.G.-G.1.2. Grafik tasarım ile ilgili terimleri söyler.

Tasarım, grafik tasarım, amblem, logo, kurumsal kimlik tasarımı ve ürünleri (afiş, billboard, broşür vb.), piktogram, sembol, tipografi, grid, marj, espas, punto, font, görsel veya sözel hiyerarşi, sanat eleman ve tasarım ilkeleri, illüstrasyon, karakter tasarımı, maskot tasarımı, web arayüz tasarımı, banner, mail altı tasarım, bilgilendirme tasarımı, dingbat vb. kelimeler örnek gösterilerek açıklanır.

S.G.-G.1.3. Grafik tasarım ile ilgili grafik üretim tekniklerini söyler.

Grafik tasarım ürününün tasarlanması, basılacak işe göre baskı tekniği seçimi ve baskı öncesi hazırlık çalışmaları; ofset baskı (düz), tıfdruk (çukur) baskı, flekso (lastik) baskı, tipo (yüksek) baskı, serigrafi (elek-delikli) baskı ve dijital (elektronik ortam) baskı teknikleri, tram çeşitleri ile montaj bilgisi üzerinde durulur.

S.G.-G.1.4. Grafik tasarım ile ilgili baskı tekniklerini kullanır.

Ofset baskı (düz), tıfdruk (çukur) baskı, flekso (lastik) baskı, tipo (yüksek) baskı, serigrafi (elek-delikli) baskı ve dijital baskı teknikleri uygulanabilir.

S.G.-G.1.5. Grafik tasarım çalışmasının amacına ve hedef kitesine göre iletişim dilinin değişebileceğini ifade eder.

Çocuklar için tasarlanan bir kitap ile yetişkinler için hazırlanan kitaplar arasındaki fark üzerinde durulabilir. Özellikle kitaplarda kullanılan fontların, görsellerin ve kitabın hacminin nasıl değiştiği açıklanır.

S.G.-G.1.6. Grafik tasarım çalışmasını oluştururken tasarımın uygulama basamaklarını kullanır.

Beyin fırtınası ile başlayan, fikirleri sentezleme, tasarlama, taslak yapma, detaylandırma ve grafik tasarım ürününü oluşturmaya kadar devam eden sürecin bilinmesi ve uygulanması sağlanır.

S.G.-G.1.7. Grafik tasarım çalışmasında görsel ve sözel hiyerarşiyi kullanır.

S.G.-G.1.8. Grafik tasarım çalışmasını oluştururken tasarım elemanlarını kullanır.

Öğrencinin, yakın çevresinde ve doğada gördüğü çizgileri söylemesi, çizgi türlerini bilmesi, incelediği grafik tasarım çalışmasındaki çizgilerin anlamlarını fark etmesi, gözlemlerinden yola çıkarak kontur, hızlı ve kaligrafik çizgiler oluşturması ve çalışmalarında farklı çizgi değerlerini kullanması üzerinde durulur.

Öğrenci, biçim/form arasındaki ilişkiyi açıklar ve çalışmalarında biçim (geometrik, organik)/form (iç bükey, dış bükey, negatif, pozitif) kullanır.

Rengin nasıl oluştuğu; ana, ara, zit, sıcak-soğuk, akromatik, açık-koyu, ton, armoni, tamamlayıcı, kromatik vb. renk özellikleri; ifadeci yönü (sosyolojik, psikolojik vb. etkisini); ürünlerde anlamı vurgulamak için rengin nasıl kullanıldığı üzerinde durulur.

Dokunun gerçek, yapay özellikleri; görsel, dokunsal gibi doku türleri; dokunun insanın duyularını nasıl etkilediği; dokunun yüzey süslemesinde kullanılması vurgulanır ve doku kullanılarak özgün çalışmaların oluşturulması sağlanır.

Öğrencinin düzeyine göre çalışmalarında çizgi, hava (renk) perspektifini ve negatif-pozitif (boşluk-doluluk) alanı kullanmaları sağlanır. Örneğin; mekânda derinlik etkisi yaratmak için tek kaçışlı / iki kaçışlı perspektif ve hava perspektifi kullanılır.

S.G.-G.1.9. Grafik tasarım çalışmasını oluştururken tasarım ilkelerini kullanır.

Ritim türlerinin bilinmesi; yakın çevresinde ve doğada gördüğü ritim özelliklerinin tanınması; motif ve birim tekrarının kavranması; tasarımcının çalışmalarında ritim kullanarak hareketi nasıl sağladıklarının fark edilmesi; ritim ilkelerinin kullanılarak özgün tasarımların oluşturulması üzerinde durulur.

Öğrencinin denge türlerini (simetrik, asimetrik, merkezi) bilmesi, doğada ve tasarımlardaki denge türlerini tanıması, denge ilkesinin neden önemli olduğunu anlaması, tasarımda kullanılan farklı denge türlerinin anlamlarını fark etmesi, çalışmalarında denge türlerinin kullanılması sağlanır.

Oran-orantı ve ölçünün ne olduğunun bilinmesi, çevrede gözlemlenen canlı veya cansız varlıkların orantılarına göre çizilmesi, ürünlerdeki ifadeyi güçlendirmek için oran-orantının gerçekçi veya abartılı olarak nasıl kullanıldığını fark etmesi üzerine yoğunlaşılır.

Vurgunun, birliğin (ahenk-uyum), çeşitliliğin ne olduğunun bilinmesi, yakın çevrede ve doğada fark edilmesi, bu ilkeler kullanılarak özgün çalışmalar üretilmesi sağlanır.

S.G.-G.1.10. Kurumsal kimlik tasarımı yapar.

Bir üniversitenin, herhangi bir olimpiyat oyunlarının, hayali bir firmanın kurumsal kimlik tasarımı hazırlanabilir. Kurumsal kimlik tasarımlarının iletişime dayalı işlevleri üzerinde durulur ve örnekler üzerinde incelemeler yapılır. Hayali bir kurumun (üniversite), firmanın ve organizasyonun kurumsal kimlik tasarım ürünleri hazırlanır.

S.G.-G.1.11. Afiş tasarımı yapar.

Toplumsal, sosyal, ekonomik, afet, sürdürülebilirlik, bilimsel gelişmeler, insan hakları, teknolojik gelişmeler vb. konuların işlendiği afiş çalışmaları oluşturulur. Bu bağlamda, ilgili değerlerle ilişki kurulabilir.

S.G.-G.1.12 Ambalaj etiketi tasarlar.

Ambalaj tasarımı üzerinde durulur. Ambalajın koruma ve taşıma özelliği dışında özellikle yüzeyindeki etiketleri, bilgilendirme ve tanıma amaçlı yapılan yüzey görseli örnekleri incelenir ve çalışma yapılır.

S.G.-G.1.13 Web arayüz tasarımı yapar.

Teknolojik cihazlardan video, bilgisayar, fotoğraf makinesi, çizim tableti vb. yararlanarak web ara yüz tasarımı oluşturma üzerinde durulur. Çoklu ortam tasarımlarının ne olduğuna değinilir, şimdiki ve gelecekteki önemi üzerinde durulur.

S.G.-G.1.14 Grafik tasarım çalışmasında geleneksel el sanatı ürünlerini kullanır.

Kitap kapağı ve sayfa tasarımında ebru, tezhip vb. farklı geleneksel el sanatı örneklerinden bir veya birkaçı bir arada kullanılır.

S.G.-G.1.15. Fikirleri hikâyeleştirerek çalışmasına yansıtır.

İllüstrasyonun ne olduğu hakkında bilgi verilir, örnekler incelenir ve öğrencilerin hikâye, fıkra veya kendi oluşturduğu öykünün illüstrasyonunu yapmaları sağlanır. Disiplinler arası iş birliği kapsamında Türkçe, fen bilimleri, yabancı dil dersi vb. ile ilişkilendirilebilir.

S.G.-G.1.16. Grafik tasarım çalışmasında geleneksel ve çağdaş malzemeleri birlikte kullanır.

Kuru boya, suluboya, pastel boya, fırça vb. ile video, bilgisayar, fotoğraf makinesi, çizim tableti vb. çağdaş malzemeler tercih edilebilir.

S.G.-G.1.17. Kinetik tipografi çalışması yapar.

Günümüz kitle iletişim araçlarında kullanılan kinetik tipografi örnekleri incelenir. Türk büyükleri ve atasözleri başta olmak üzere düşünür veya filozofların sözleri hareketli ve sesli olarak düzenlenir. Bu bağlamda, ilgili değerlerle ilişki kurulabilir.

S.G.-G.1.18. Grafik tasarım çalışmasını oluştururken etik kurallara uyar.

S.G.-G.1.19. Grafik tasarım çalışmalarından oluşan bir sunum dosyası hazırlar.

Beyin fırtınası ile başlayan, fikirleri sentezleme, tasarlama, taslak yapma, detaylandırma ve grafik tasarım çalışmasını oluşturmaya kadar devam eden süreci yansıtan sunum dosyası hazırlanır.

S.G.-G.2. Kültürel Miras

S.G.-G.2.1 Sanat Tarihi

S.G.-G.2.1.1. Türk grafik tasarım tarihini söyler.

Türk grafik tasarım tarihi, Orta Asya Türk tasarım tarihinden başlayarak günümüze kadar geçen süreçte tasarım yaklaşımları seçilen konuya bağlı olarak verilir. Bu bağlamda, ilgili değerlerle ilişki kurulabilir.

S.G.-G.2.1.2. Tarihi süreç içerisindeki grafik tasarım çalışmaları arasındaki benzerlik ve farklılıkları açıklar.

Türk kültürü başta olmak üzere Avrupa, Asya, Afrika vb. farklı kültürlere ait grafik tasarım çalışmaları incelenir.

S.G.-G.2.1.3. Sosyal, politik, ekonomik ve tarihi olayların grafik tasarım çalışmaları üzerindeki etkisini söyler.

S.G.-G.2.1.4. Grafik tasarım ve kültürün birbirini nasıl etkilediğini analiz eder.

S.G.-G.2.1.5. Kullanılan malzemeler ile grafik tasarım alanındaki meslekler arasında ilişki kurar.

İllüstratörün eserlerini oluşturmak için fırça, boya, kâğıt veya bilgisayar ile çizim tableti vb. malzemeleri kullandığı örneğindeki gibi tasarım alanındaki meslekler ve kullanılan malzemeler üzerinde durulur.

S.G.-G.2.2. Müze Eğitimi**S.G.-G.2.2.1.** Müzeler ile grafik tasarımı ilişkilendirir.

Müze, müze türleri, işlevleri ve müzelerin grafik tasarım bağlamındaki kültürel mirasa katkıları üzerinde durulur. Grafik tasarım çalışmalarını içeren müzeler eğitsel boyutu dikkate alınarak bir program dâhilinde ziyaret edilebilir. Grafik tasarım çalışmalarını içeren müzelerin tasarım müzesinin bulunmadığı yerlerde internetten, tıpkibasılardan, belgesellerden vb. materyallerden yararlanılır.

Teknolojik cihazlardan video, bilgisayar, fotoğraf makinesi, çizim tableti vb. yararlanarak web ara yüz tasarımı oluşturma üzerinde durulur.

S.G.-G.3. Sanat (Eser/Ürün) Eleştirisi ve Estetik**S.G.-G.3.1.** Grafik tasarım çalışmasını analiz eder.

İçinde bulunduğu çevre ve şartlara göre çalışmaları eser/ürün eleştirisi yöntemine göre (afiş vb.) analiz etmesi sağlanır. Tasarımcının neyi anlatmak istediği ve nasıl anlattığı noktasına dikkat çekilir.

S.G.-G.3.2. Grafik tasarım çalışmasındaki tema, konu, mesaj ve sembolleri söyler.

Bir afiş tasarımı üzerinde durulabilir.

S.G.-G.3.3. Popüler kültürün günümüz grafik tasarıma etkisini açıklar.**S.G.-G.3.4.** Bir grafik tasarım çalışmasını tercih etme gerekçesini açıklar.

Farklı üsluplarda yapılmış grafik tasarım örnekleri öğrencilere seçtirilir.

Öğrencilerin seçtikleri grafik tasarım örneğini niçin tercih ettiklerini açıklamaları sağlanır.

S.G.-G.3.5. Grafik tasarım çalışmasının değerini açıklar.

Geçmişten günümüze grafik tasarım çalışmalarının farklı zaman dilimlerindeki işlevleri üzerinde durulur.

S.G.-G.3.6. Kendisinin ve akranlarının grafik tasarım çalışmalarını analiz eder.

SERAMİK MODÜLÜ

Bu modül, seramik sanatı alanı için hazırlanmıştır. Sanat, bireyin yaşadığı toplumda etrafında olup bitenlere karşı kendini farklı biçimlerde ifade edebildiği etkili araçlardan biridir. Bu ifade biçimlerinden biri de seramik sanatıdır.

Seramik sanatı, çoğunlukla üç boyutlu ve çok yönlü düşünmeyi gerektiren bir sanat dalıdır. Seramik sanatında; estetik ve özgün sanat eseri oluşturmanın yanı sıra, işlevselliği ön plana alan endüstriyel amaçlı ürünler de ortaya konulur. Bu ürünler; belirli bir amaca hizmet etmesi için günlük yaşamda farklı ortamlarda kullanılabilir.

<p>Bu modülde kök değerler verilirken, eğitsel başarı, kendini kabul, okula ve çevreye uyum, toplum ve aile gibi kişisel, sosyal ve eğitsel gelişim alanlarına da değinilir. Kazanımlar, disiplinler arası yaklaşım kapsamında diğer derslerin ilgili konularıyla ilişkilendirilir. Seçmeli Görsel Sanatlar Dersi Seramik Modülü'nde yer verilen kazanımlar; modülün haftada 2 ya da 4 saat seçilebileceği göz önünde bulundurularak, farklı seviyelerde farklı şekillerde ele alınabilir. Aşağıda bu durum aynı kazanım üzerinden örneklendirilmeye çalışılmıştır. Örneğin "Seramik sanatı ile ilgili teknikleri bilir." kazanımı düzeylere göre aşağıdaki gibi düzenlenebilir.</p>	
Birinci Düzey	<p>Seramik modülünde yer alan "Seramik sanatı ile ilgili teknikleri bilir." kazanımı birinci düzeyde şu şekilde ele alınabilir: Kabartma tekniği kullanılarak basit doku etkileri oluşturulur.</p> <p>Bu seviyede öğrencinin kil ile ilk kez karşılaşacağı varsayılır. Hem kili tanınması hem de kile basit şekiller vermede ve dokular oluşturmada ilk adımları atması beklenir. Böylece kil üzerinde oluşabilecek kabartmalar ve derinleşmeler rölyef etkisini ortaya çıkaracaktır. Ayrıca üç boyutlu çalışmalarda doku kavramına da dikkat çekilmiş olacaktır.</p> <p>Bu çalışma sırasında çeşitli oyma araçları yanında, çay kaşığı, cetvel vb. sıra dışı malzemeler kullanılabilir gibi, çıplak ellerini, parmaklarını kullanarak da şekillendirmeler yapılabilir.</p>
İkinci Düzey	<p>Seramik modülünde yer alan "Seramik sanatı ile ilgili teknikleri bilir." kazanımı ikinci düzeyde şu şekilde ele alınabilir:</p> <p>Bu seviyede öğrenci; birinci düzeyde kili tanımış olduğundan ve kili şekillendirme, üç boyutlu çalışmalarda doku ve rölyef etkisi oluşturma gibi konularda bilgisi olduğundan daha ileri düzey çalışmalar yapabilecektir. Bu çalışmada birinci düzeye göre daha somut olan para tasarımı konusu ele alınabilir. Konu kapsamında sanat ekonomi ilişkisi, tasarruf, sorumluluk, finansal okuryazarlık üzerinde durulabilir.</p>
Üçüncü Düzey	<p>Seramik modülünde yer alan "Seramik sanatı ile ilgili teknikleri bilir." kazanımı üçüncü düzeyde şu şekilde ele alınabilir:</p> <p>Bu seviyede öğrenci; birinci ve ikinci düzeyde edindiği bilgi, tecrübe ve kazanımların yanı sıra yeni teknikler de öğrenmeye devam eder. Örneğin; sucuk tekniğini kullanarak üç boyutlu bir tasarım yapabilir. Bu tekniğe bağlı olarak tasarımlar yapan öğrenci, hayal gücünü geliştirecek ve yeni öğrendiği tekniğe dayalı ürünler ortaya koyabilir.</p>
Dördüncü Düzey	

	<p>Seramik modülünde yer alan “Seramik sanatı ile ilgili teknikleri bilir.” kazanımı dördüncü düzeyde şu şekilde ele alınabilir: Bu düzeyde öğrenci; diğer düzeylerde öğrendiği tüm deneyimleri ve bilgileri kullanabilecektir. Ayrıca öğrencinin bireysel yetenek ve kapasitesine göre yeni teknikler öğretilir ve daha kapsamlı bilgiler de verilebilir. Birçok teknik bir arada kullanılarak üç boyutlu ve işlevsel olan bir tasarım yapılabilir.</p>
--	---

S.G.-S 1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

S.G.-S 1.1. Seramik sanatının ne olduğunu söyler.

Seramik kavramı, türleri, ilgili terimleri ve önemi üzerinde durulur.

S.G.-S.1.2. Üç boyutluluk kavramını açıklar.

S.G.-S.1.3. Seramik sanatı ile ilgili teknikleri söyler.

S.G.-S.1.4. Seramik sanatı ile ilgili teknikleri kullanır.

Kazıma, plaka, ajur (oyma), rölyef ve çimdikleme, dolama (sucuk ve sarma) yöntemi kullanılabilir.

S.G.-S.1.5. Seramik çalışmalarının amacına göre iletişim dilinin değiştiğini açıklar.

Endüstriyel, bahçe, sanatsal seramik vb. üzerinde durulur.

S.G.-S.1.6. Seramik çalışmalarında sanat elemanlarını kullanır.

Öğrencinin, yakın çevresinde ve doğada gördüğü çizgileri söylemesi, çizgi türlerini bilmesi, incelediği seramik çalışmasındaki çizgilerin anlamlarını fark etmesi ve çalışmalarında farklı çizgi değerlerini kullanması üzerinde durulur.

Biçim/form arasındaki ilişkiyi açıklaması, çalışmalarında biçim (geometrik, organik) form (iç bükey, dış bükey, negatif, pozitif) kullanmaları sağlanır.

Rengin nasıl oluştuğu; ana, ara, zıt, sıcak-soğuk, akromatik, açık-koyu, ton, armoni, tamamlayıcı, kromatik vb. renk özellikleri; rengin ifadeci yönü (sosyolojik, psikolojik vb. etkisi) vurgulanır.

Başlangıç ve gelişim düzeylerine göre çalışmalarında mekân olgusunun göz önüne alınması gerektiği üzerinde durulur.

Dokunun gerçek, yapay özellikleri; görsel, dokunsal gibi doku türlerinin tanınması; dokunun insanın duyularını nasıl etkilediği; dokunun yüzey süslemesinde kullanılması; dokuyu kullanarak özgün çalışmalar oluşturulması sağlanır.

S.G.-S.1.7. Seramik çalışmalarında tasarım ilkelerini kullanır.

Ritim türlerinin bilinmesi; yakın çevresinde ve doğada gördüğü ritim özelliklerinin tanınması; motif ve birim tekrarının kavranması; sanatçıların eserlerinde ritmi kullanarak hareketi nasıl sağladığını fark etmesi; ritim ilkelerinin kullanılarak özgün çalışmaların oluşturulması üzerinde durulur.

Öğrencinin denge türlerini (simetrik, asimetrik, merkezi) bilmesi, doğada ve sanat eserlerindeki denge türlerini tanıması, seramik çalışmasında denge ilkesinin neden önemli olduğunu anlaması, farklı denge türlerinin anlamlarını ayırt etmesi, çalışmalarında denge türlerini kullanması sağlanır.

Oran-orantı ve ölçünün ne olduğunun bilinmesi, çevrede gözlemlenen canlı veya cansız varlıkların orantılarına göre çizilmesi, seramik sanatçısının ürünlerindeki ifadeyi güçlendirmek için oran-orantıyı gerçekçi veya abartılı olarak nasıl kullandığını fark etmesi üzerine yoğunlaşılır.

Vurgunun ne olduğunun bilinmesi, yakın çevrede ve doğada görülen vurgu ilkesinin fark edilmesi, vurgunun kullanılarak özgün çalışmalar üretilmesi, seramik sanatçısının duygularını ve düşüncelerini çalışmalarına yansıtırken vurgu ilkesini nasıl kullandığını anlaması sağlanır.

Birliğin (ahenk, uyum) ne olduğunun bilinmesi, yakın çevrede ve doğada görülen birlik ilkesinin fark edilmesi, birliğin kullanılarak özgün çalışmalar üretilmesi, seramik sanatçısının duygularını ve düşüncelerini çalışmalarına yansıtırken birlik ilkesini nasıl kullandığı üzerinde durulur.

Çeşitliliğin bir veya daha fazla sanat elemanının uyumlu birlikteliği olduğunun bilinmesi, yakın çevrede ve doğada görülen çeşitlilik ilkesinin fark edilmesi, çeşitliliğin kullanılarak özgün çalışmalar üretilmesi, seramik sanatçısının duygularını ve düşüncelerini çalışmalarına yansıtırken çeşitlilik ilkesini nasıl kullandığını anlaması sağlanır.

S.G.-S.1.8. Seramik çalışmasını oluştururken uygulama basamaklarını kullanır.

Beyin fırtınası ile başlayan, fikirleri sentezleme, tasarlama, eskiz yapma, detaylandırma ve seramik ürününü oluşturmaya kadar devam eden sürecin bilinmesi ve uygulanması sağlanır.

S.G.-S.1.9. Güncel olayları seramik çalışmasına yansıtır.

Ekonomi, sürdürülebilirlik, doğal afet, çevre duyarlılığı, bilimsel gelişmeler, teknolojik vb. konulardan yararlanılabilir. Bu bağlamda, ilgili değerlerle ilişki kurulabilir.

S.G.-S.1.10. Seramik çalışmasını oluştururken farklı materyalleri bir arada kullanır.

S.G.-S.1.11. İç mekân seramikleri oluşturur.

S.G.-S.1.12. Bahçe seramikleri oluşturur.

S.G.-S.1.13. Seramik çalışmalarını bir tema, konu, fikir, şiir veya hikâyeden esinlenerek oluşturur.

Tema, sevgi gibi soyut kavramları içerirken, konu doğa sevgisi gibi daha somut kavramları kapsayabilir. Bu bağlamda, ilgili değerlerle ilişki kurulabilir.

S.G.-S.1.14. Seramik çalışmasını oluştururken etik kurallara uyar.

S.G.-S.1.15. Seramik çalışmalarını sunum dosyasında gösterir.

Beyin fırtınası ile başlayan, fikirleri sentezleme, tasarlama, eskiz yapma, detaylandırma ve seramik çalışmasını oluşturmaya kadar devam eden süreci yansıtan sunum dosyası hazırlanır.

S.G.-S.2. Kültürel Miras

S.G.-S.2.1. Sanat Tarihi

S.G.-S.2.1.1. Seramik sanatı tarihini ifade eder.

Öğrencinin düzeyine uygun olarak belirlenen Dünya ve Türk Seramik Sanatına ait bilgiler, kazanımlara göre seçilen konuların sanat tarihi boyutuna bağlı olarak verilir.

S.G.-S.2.1.2. Farklı kültürlerin seramik sanatı ve sanatçıları arasındaki benzerlik ve farklılıkları açıklar.

Türk kültürü başta olmak üzere Avrupa, Asya, Afrika vb. kültürlerle ait sanatçı ve eserlerinden örnekler incelenir.

S.G.-S.2.1.3. Kültürel, sosyal, ekonomik, tarihi, politik olay ve olguların seramik sanatıyla karşılıklı etkileşimini analiz eder.

Bu konuda yapılan araştırmaların grup çalışması olarak sınıfta sunulması sağlanır. Bu bağlamda, ilgili değerlerle ilişki kurulabilir.

S.G.-S.2.1.4. Dönem, üslup ve kullanılan malzemelere göre seramik eserlerin özelliklerini karşılaştırır.

S.G.-S.2.2. Müze Eğitimi

S.G.-S.2.2.1. Müzeler ile seramik sanatını ilişkilendirir.

Müze, müze türleri ve müzelerin kültürel mirasa katkıları üzerinde durulur.

S.G.-S.2.2.2. Müzelerdeki eserlerin korunmasının önemini açıklar.

S.G.-S.2.2.3. Müzedeki farklı kültüre ait seramik eserler arasındaki benzerlik ve farklılıkları ifade eder.

Müze, sanat galerisi, sanatçı atölyesi, ören yeri vb. yerlere planlı ve programlı ziyaretler yapılır. Bu imkânların bulunmadığı yerlerde tıpkıbasımlardan, belgesellerden, vb. materyallerden yararlanılır.

S.G.-S.2.2.4. Müzelerdeki Anadolu uygarlıklarına ait seramik eserlerini söyler.

Anadolu Medeniyetleri Müzesi incelenebilir. Bu sınıf düzeyinde sosyal bilgiler ders konuları ile ilişkilendirme yapılır.

S.G.-S.3. Sanat (Eser/Ürün) Eleştirisi ve Estetik

S.G.-S.3.1. Seramik eserini sanat (eser/ürün) eleştirisi yöntemiyle inceler.

S.G.-S.3.2. Öznel ve bağlamsal bilgiler temelinde bir seramik eserini inceler.

Bağlamsal bilginin sanatçının içinde bulunduğu çevre ve şartlar, o dönemde eserin işlevi, sanatçıyı etkileyen dinsel, düşünsel ve kültürel özellikleri içeren bilgi olduğuna dikkat edilmelidir. Öznel bilginin bir sanat eserini gözlemleyerek ve inceleyerek elde edilen bilgi olduğu vurgulanır. Bu konuda öğrencileri yönlendirmek amacıyla çalışma yaprağı hazırlanabilir.

S.G.-S.3.3. Seramik eserde ele alınan tema, konu ve sembolleri açıklar.

S.G.-S.3.4. Bir seramik eserini seçmesindeki tercih sebebini açıklar.

S.G.-S.3.5. Seramik eserlerindeki estetik tercihlerin kişilere ve zamana göre değiştiğini ifade eder.

S.G.-S.3.6. Kişisel fikirlerin ve değer yargısının seramik eserinin değerlendirilmesindeki etkisini açıklar.

S.G.-S.3.7. Aynı dönem sanatçıların üsluplarını karşılaştırır.

S.G.-S.3.8. Seramik eserinin bir değere sahip olduğunun gerekçesini açıklar.

Bir sanat eserinin öğrenci seviyesine göre duyuşsal, ekonomik, dini, politik, tarihi ve bunun gibi unsurlar açısından değerlendirilmesinin gerekçeleri üzerinde durulur.

S.G.-S.3.9. Kendisinin ve akranlarının çalışmalarını analiz eder.

Öğrencilerden seramik çalışmalarında neyi yansıtmak istediklerini söylemeleri ve sınıf arkadaşlarının çalışmalarında neyi yansıttıkları hakkında fikir yürütmeleri sağlanır.

EBRU MODÜLÜ

Türk kültüründe önemli bir yeri olan geleneksel sanatlar; değer yargılarından ve inanç dünyasından izler taşıyan, tarihe ışık tutan, insanın yaratıcılığını ve düşünce yapısını ifade edebildiği maddi kültür değerlerindedir. Geleneksel sanatlarımızdan kitap sanatları içerisinde yer alan ebru sanatı, kitre ya da benzeri bir kıvam artırıcı ile yoğunlaştırılmış su üzerine, öd ilave edilmiş toprak boyaların gül dalı ve at kılından yapılmış fırçalarla serpilmesi, biz ya da kıl yardımıyla su yüzeyinde desen oluşturulması ve kâğıda alınması ile oluşturulan bir kâğıt bezeme sanatıdır.

Ebru, geçmişte hat sanatında yazı pervazlarının süslenmesinde, tahrifatı önlemek amacıyla (hafif ebrular) yazı zemini olarak, cilt sanatında yan kâğıt olarak ya da tamamen deri yerine, ferman muhafazası olarak ve kubur olarak adlandırılan kutuların süslenmesinde ve minyatürlerde dış pervaz olarak kullanılmıştır. Günümüzde ise, geçmişteki gibi tamamlayıcı unsur olarak uygulanmasının yanı sıra bağımsız olarak sergilenen bir sanat eseri ve farklı malzemelere (kumaş, taş, cam vb.) uygulanan bir bezeme sanatı olarak kabul edilmektedir.

Ebru modülü öğrencilerin kendi başlangıç ve gelişim düzeylerine göre uygulanabilir aktiviteleri içerdiği; okul imkânları ve sınıf ortamında gerçekleştirilebilir olduğu; bir milletin maddi kültür ürünlerinden biri olan geleneksel sanatları genç nesillere tanıttığı, yarınlara aktarılmasına katkı sağladığı; çevresini ve doğayı gözlemlemeye teşvik ettiği; soyutlama düşüncesini geliştirdiği, uygulamada tesadüflerin olduğunu kavramasına olanak sağladığı için seçmeli görsel sanatlar dersi öğretim programı içerisinde yer almıştır.

Bu modülde kök değerler verilirken, eğitsel başarı, kendini kabul, okula ve çevreye uyum, toplum ve aile gibi kişisel, sosyal ve eğitsel gelişim alanlarına da değinilir. Kazanımlar, disiplinler arası yaklaşım kapsamında diğer derslerin ilgili konularıyla ilişkilendirilir.

Seçmeli Görsel Sanatlar Dersi Ebru Modülü kapsamında ele alınan kazanımlar; modülün haftada 2 ya da 4 saat seçilmesi durumunda, öğrencilerin konu hakkında önceki bilgi, beceri ve gelişim düzeylerine göre aşağıdaki biçimde belirlenebilir. Modülde yer alan kazanımlar her düzeyde ele alınmalı ve düzey arttıkça içeriği zenginleştirilmelidir.	
Birinci Düzey	Ebru modülünde yer alan “Çiçekli ebru çeşitlerini uygular.” kazanımı birinci düzeyde şu şekilde ele alınabilir: Öğrencilere ebru çeşitleri açıklanır. Bu doğrultuda battal ebrudan başlanarak klasik ebrular, çiçekli ebrular, özgün çalışmalar ve farklı yüzeyler üzerine uygulanan ebrular birinci düzey için seçilen örnekler üzerinden gösterilir. Ebru çeşitleri gösterilirken Türk ebru sanatının tarihi gelişimi ile ilişkilendirilir. Çiçekli ebru çeşitleri basitten karmaşığa doğru uygulanır.
İkinci Düzey	“Çiçekli ebru çeşitlerini uygular.” kazanımı ikinci düzeyde şu şekilde ele alınabilir: Öğrenciler çiçekli ebrular kapsamında papatya, menekşe, karanfil, lale vb. ebru çeşitlerini uygular. Çiçekli ebrular oluşturulurken dikkat edilmesi gereken kurallar üzerinde durularak öğrencilerin bunları çalışmalarına yansımaları üzerine odaklanılır.

Üçüncü Düzey	Bu kazanım üçüncü düzeyde ele alınırken öğrencilerin çiçekli ebruları uygulamalarının yanı sıra doğada var olan çeşitli bitki ve çiçek türlerini inceleyerek ebruya uygulamaları üzerine yoğunlaşılır.
Dördüncü Düzey	Bu düzeyde “Çiçekli ebru çeşitlerini uygular.” kazanımı ele alınırken öğrencilerin özgün ebru çalışması yapmaları üzerinde durulur. Bu çalışma kapsamında klasik ebru yüzeyleri üzerine farklı çiçekli ebru uygulamaları yapılabilir.

S.G.-E.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

S.G.-E.1.1. Ebrunun ne olduğunu söyler.

Ebru kavramı ve önemi üzerinde durulur.

S.G.-E.1.2. Ebru çalışmasında kullanılan araç-gereçleri ifade eder.

Boya ve kitrenin hazırlanması, öd-su oranının ayarlanması vb. konular üzerinde de durulur.

S.G.-E.1.3. Çeşitlerine göre ebrunun uygulama basamaklarının farklı olabileceğini ifade eder.

S.G.-E.1.4. Ebru çalışmasını oluştururken sanat elemanları kullanır.

Farklı çizgi değerlerini kullanması üzerinde durulur.

Öğrencinin, yakın çevresinde ve doğada gördüğü çizgileri söylemesi, çizgi türlerini bilmesi, incelediği ebru çalışmasında çizgilerin anlamlarını fark etmesi ve çalışmalarında farklı çizgi değerlerini kullanması üzerinde durulur. Öğrencinin çalışmalarında biçimi (geometrik, organik) kullanması sağlanır.

Rengin nasıl oluştuğu; ana, ara, zıt, sıcak-soğuk, akromatik, açık-koyu, ton, armoni, tamamlayıcı, kromatik vb. renk özellikleri; ifadeci yönü (sosyolojik, psikolojik vb. etkisini); ürünlerde anlamı vurgulamak için rengin nasıl kullanıldığı üzerinde durulur.

Dokunun gerçek, yapay özellikleri; görsel, dokunsal gibi doku türleri; dokunun insanın duyularını nasıl etkilediği; dokunun yüzey süslemesinde kullanılması vurgulanır ve doku etkisini kullanarak özgün çalışmaların oluşturulması sağlanır.

Öğrencinin düzeyine göre çalışmalarında çizgi, hava (renk) perspektifini ve negatif-pozitif (boşluk-doluluk) alanı kullanmaları sağlanır.

S.G.-E.1.5. Ebru çalışmasını oluştururken tasarım ilkelerini kullanır.

Ritim türlerinin bilinmesi; yakın çevresinde ve doğada gördüğü ritim özelliklerinin tanınması; motif ve birim tekrarının kavranması; ebru sanatçısının eserlerinde ritim kullanarak hareketi nasıl sağladığının fark edilmesi; ritim ilkelerinin kullanılarak özgün çalışmaların oluşturulması üzerinde durulur.

Öğrencinin denge türlerini (simetrik, asimetrik, merkezi) bilmesi, doğada ve ebru çalışmalarındaki denge türlerini tanıması, denge ilkesinin neden önemli olduğunu anlaması, kullanılan farklı denge türlerinin anlamlarını fark etmesi, çalışmalarında denge türlerini kullanması sağlanır.

Oran-orantı ve ölçünün ne olduğunun bilinmesi, çevrede gözlemlenen canlı veya cansız varlıkların orantılarına göre çizilmesi, ürünlerdeki ifadeyi güçlendirmek için oran-orantının gerçekçi veya abartılı olarak nasıl kullanıldığını fark etmesi üzerine yoğunlaşılır.

Vurgunun, birliğin (ahenk-uyum), çeşitliliğin ne olduğunun bilinmesi, yakın çevrede ve doğada fark edilmesi, bu ilkeler kullanılarak özgün çalışmalar üretilmesi sağlanır.

S.G.-E.1.6. Klasik ebru çeşitlerini uygular.

Battal ebrudan başlanarak (gel-git, şal, taraklı, bülbülyuvası, hatip vb.)klasik ebru çeşitleri üzerinde durulur, uygulama sürecinde dikkat edilmesi gereken hususlar belirtilir ve uygulanır.

S.G.-E.1.7. Çiçekli ebru çeşitlerini uygular.

Papatya, menekşe, karanfil, lale vb. ebru çeşitleri üzerinde durulur ve uygulanır.

S.G.-E.1.8. Özgün ebru çalışması yapar.

Öğrencinin çevresini gözlemleyerek doğadan farklı çiçek türlerini, insan ve hayvan figürlerini vb. ebru çalışmasına aktarması beklenir.

S.G.-E.1.9. Farklı yüzeyler üzerine ebru uygular.

Kâğıt dışında kumaş, ahşap, seramik vb. malzemeler üzerine ebru uygulanır.

S.G.-E.1.10. Ebru çalışması ile geleneksel kitap sanatlarını bir arada kullanır.

Ebru-minyatür, ebru-tezhip vb. farklı geleneksel kitap sanatları alanları bir arada uygulanır.

S.G.-E.1.11. Ebru çalışmasını oluştururken etik kurallara uyar.

S.G.-E.2. Kültürel Miras

S.G.-E.2.1. Sanat Tarihi

S.G.-E.2.1.1. Türk ebru sanatının tarihi sürecini söyler.

Ebrunun kitap sanatları içerisindeki yeri ve kültürün bir parçası olduğu üzerinde durulabilir.

S.G.-E.2.1.2. Ebrunun topluma sağladığı katkıları açıklar.

Ebru sanatçısının kültürel, sosyal, ekonomik, eğitsel, evrensel vb. açılardan topluma yaptığı katkılar tartışılır. Bu bağlamda, ilgili değerlerle ilişki kurulabilir.

S.G.-E.2.1.3. Geçmiş ve günümüz ebru sanatı ve eserleri arasındaki farklılıkları gösterir.

Geçmişte ve günümüzde yapılan ebrular uygulama alanları; konu, tür, renk ve kompozisyon açısından değerlendirilir.

S.G.-E.2.2. Müze Eğitimi**S.G.-E.2.2.1.** Müzeler ile ebru sanatını ilişkilendirir.

Müze, müze türleri ve müzelerin kültürel mirasa katkıları üzerinde durulur. Müze, sanat galerisi, sanatçı atölyeleri, kütüphaneler gibi yerlerin ebru sanatındaki önemini kavraması sağlanır.

S.G.-E.2.2.2. Müzede yer alan ebru çalışmalarını inceler.

Müze, sanat galerisi, sanatçı atölyesi, kütüphane vb. yerlere planlı ve programlı ziyaretler yapılır. Bu imkânların bulunmadığı yerlerde tıpkıbasımlardan, belgesellerden vb. materyallerden yararlanır.

S.G.-E.2.2.3. Müzelerde yer alan ebru çalışmalarının korunmasının önemini açıklar.**S.G.-E.3. Sanat (Eser/Ürün) Eleştirisi ve Estetik****S.G.-E.3.1.** Ebrunun biçimsel özelliklerini açıklar.

Öğrencinin düzeyine göre seçilen farklı ebru örnekleri tür, renk, çizgi ve biçim/şekil açısından incelenebilir.

S.G.-E.3.2. Ebru çalışmasını eleştiri basamaklarını kullanarak inceler.

Ebru çalışmasını inceleme dört basamakta (betimleme, çözümlenme, yorumlama, yargı) ele alınır.

S.G.-E.3.3. Bir ebru çalışmasını tercih etme sebebini açıklar.

Farklı ebru örnekleri öğrencilere seçtirilir. Öğrencilerin beğendikleri ebru örneğini niçin tercih ettiklerini açıklamaları istenir.

S.G.-E.3.4. Kendisinin ve akranlarının çalışmalarını analiz eder.**S.G.-E.3.5.** Ebru çalışmalarının ekonomik değerinin olduğunu açıklar.**S.G.-E.3.6.** Sanatçı ile zanaatkârın rollerini ifade eder.

TEZHIP MODÜLÜ

Geleneksel sanatlar içerisinde yer alan kitap sanatlarından biri olan tezhip, başta Kur'an-ı Kerim olmak üzere, el yazması kitaplarda, fermanlarda, hüsn-i hat levhalarda, tuğralarda altın ve boya kullanılarak yapılan geleneksel süsleme sanatıdır. Tezhipli eserlere “müzehhep” eser de denilmektedir. Geçmişte hat sanatını süsleyen tamamlayıcı bir unsur olarak yer alırken, günümüzde bağımsız olarak levha ya da hatların bezenmesi ile minyatür ve katı' gibi farklı kitap sanatlarıyla birlikte de uygulanmaktadır.

Tezhip Arapça "zehep" kelimesinden gelir, altınlamak demektir. Tezhipte kullanılan altın güneşi, mavi renk sonsuzluğu ve huzuru, rumi motifi kuş kanadını, hatai ve penç bitkileri, yuvarlak kompozisyonlar dünyayı, motiflerin kompozisyon içindeki devamlı tekrarı da dünyanın devamlılığını ve ritmini temsil eder. Tezhip sanatında kullanılan motifleri sınıflamak gerekirse; bitkisel motiflerde; çiçekler (stilize edilmiş çiçekler (hatai, penç ve goncağül), yarı stilize edilmiş çiçekler (tabiattaki türlerine yakın olacak şekilde stilize edilmiş çiçekler (lale, karanfil, haşhaş, gül, sümbül, haseki küpesi, menekşe, nergis gibi bahçe çiçekleri)), natüralist üslupta çiçekler (demet, buket, tek çiçek, vazolara yerleştirilmiş biçimleriyle doğadakinine yakın biçimde kullanılan çiçekler), yapraklar, ağaçlardır. Hayvansal motifleri; efsanevi hayvan motifleri (simurg, ejder, zümrüdüanka gibi), stilize edilmiş hayvan motifleri, hayvansal kaynaklı motifler (rumi, yalın, dendanlı, sarılma, hurde, sencide, işlemeli rumi), bulut, münhani, geometrik motifler, geçme-zencerekler, noktalar (durak), çintemani, tiğ olarak sınıflamak mümkündür.

Tezhip modülü öğrencilerin kendi başlangıç ve gelişim düzeylerine göre uygulanabilir aktiviteler içeren; sınıf ortamında ve okulun imkânları dâhilinde gerçekleştirilebilen; Türk kültürü bağlamında geleneksel sanatları genç nesillere tanıtmaya ve yarınlara aktarmaya duyarlılığını sağlayan bir programdır. Bunun yanı sıra öğrencilerin geleneksel motifleri, çevre ve doğa gözlemlerini motiflerle yansıtabilmesine; soyutlama düşüncesinin geliştirilmesine katkı sağladığı için seçmeli görsel sanatlar dersi öğretim programı içerisinde yer almıştır.

Bu modülde kök değerler verilirken, eğitsel başarı, kendini kabul, okula ve çevreye uyum, toplum ve aile gibi kişisel, sosyal ve eğitsel gelişim alanlarına da değinilir. Kazanımlar, disiplinler arası yaklaşım kapsamında diğer derslerin ilgili konularıyla ilişkilendirilir.

Seçmeli Görsel Sanatlar Dersi Tezhip Modülü kapsamında ele alınan kazanımlar; modülün haftada 2 ya da 4 saat seçilmesi durumunda, öğrencilerin konu hakkında önceki bilgi, beceri ve gelişim düzeylerine göre aşağıdaki biçimde belirlenebilir. Modülde yer alan kazanımlar her düzeyde ele alınmalı ve düzey arttıkça içeriği zenginleştirilmelidir.	
Birinci Düzey	Tezhip modülünde yer alan “Bitkisel motiflerin çizimini yapar.” kazanımı birinci düzeyde şu şekilde ele alınabilir: Tezhip sanatının ortaya çıkışı, kitap sanatları içerisindeki yeri ve önemine değinilir. Bu doğrultuda tezhip sanatına ilişkin temel kavramlar, kullanılan araç-gereçler ve teknikler üzerinde durulur. Geçmiş ve günümüz uygulama alanları bitkisel motif örnekleri üzerinden incelenir. Bitkisel motiflerin içerisinde yer alan yaprak ve çeşitleri, sap çıkmaları, mine motiflerinin çizimini yapar. Çizimler kurşun kalem ve fırça ile oluşturulur.
İkinci Düzey	Bu kazanım verilirken, ikinci düzeyde bitkisel motiflerin içerisinde yer alan yaprak ve çeşitleri, penç, goncağül motiflerinin çizimi yapılır. Kurşun kalem ve fırça ile oluşturulan çizimler renklendirilir.
Üçüncü Düzey	“Bitkisel motiflerin çizimini yapar.” kazanımı verilirken, üçüncü düzeyde bitkisel motiflerin içerisinde yer alan saz yolu, hatai, yarı üsluplaştırılmış çiçekler vb. motiflerin çizimini yapar. Çizimler kurşun kalem ve fırça ile oluşturulup renklendirilerek yaldızlanır.

Dördüncü Düzey	Dördüncü düzeyde bu kazanımda öğrencilerin değerlerle ilgili kendilerinin belirlediği bir atasözünü ölçüleri belirlenmiş bir kâğıt üzerine yazarak, çevresine bitkisel motiflerle oluşturduğu bir bordür çalışması yapmaları istenir. Bu düzeyde öğrencilerin seçeceği atasözünü ilişkili değerler üzerinde durulur. Bu kazanım disiplinler arası yaklaşım kapsamında Türkçe dersi ile ilişkilendirilir.
----------------	--

S.G.-T.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

S.G.-T.1.1. Tezhip sanatının ne olduğunu söyler.

Tezhip sanatının ortaya çıkışı, özellikleri, teknikleri, araç-gereçleri, uygulama alanları ve seçilen konular üzerinde durulur.

S.G.-T.1.2. Geleneksel Türk süsleme motiflerini sınıflandırır.

Geleneksel Türk süsleme motifleri (bitkisel, hayvansal, yazılı, geometrik vb.) üzerine örnekler gösterilir ve sınıflandırma yapılması sağlanır.

S.G.-T.1.3. Tezhibi uygulama alanlarına göre sınıflandırır.

Tezhibin, el yazmalarındaki (zahriye, serlevha, ünvan sayfası, hatime sayfası, durak, güller) ve hat sanatındaki (hilye, levha, kıta, murakka) sınıflandırılması üzerinde durulur. Serbest düzende oluşturulan kompozisyonlar incelenebilir.

S.G.-T.1.4. Türk süsleme motifleri içerisinde kullanılan bitkisel motiflerin çizimini yapar.

Bitkisel motiflerin içerisinde yer alan yaprak ve çeşitleri, sap çıkmaları, hatai, penç, goncagül, saz yolu, yarı üsluplaştırılmış çiçekler vb. motifler incelenir ve çizimi yapılır. Çizimler kurşun kalem ve fırça ile oluşturulur.

S.G.-T.1.5. Hayvansal çıkışlı motiflerin çizimini yapar.

Hayvansal çıkışlı motiflerden rûmi ve çeşitleri, münhani ve çintemani motifleri incelenerek çizimi yaptırılır.

S.G.-T.1.6. Türk süsleme motifleri içerisinde kullanılan hayvan motiflerinin çizimini yapar.

Hayvan motifleri kapsamında efsanevi hayvan motifleri ve tabiat kaynaklı hayvan motifleri incelenerek çizimi yaptırılır.

S.G.-T.1.7. Türk süsleme motifleri içerisinde kullanılan bulut motifi çizimi yapar.

Bulut motifi ve çeşitleri tanıtılır. Minyatür, çini vb. diğer geleneksel el sanatlarındaki kullanımına örnekler verilerek çizimi yaptırılır.

S.G.-T.1.8. Türk süsleme motifleri içerisinde kullanılan geçme/zencereklerin çizimini yapar.

Geçme/ zencerekler ve kullanım yerleri örnekler üzerinden incelenerek çizimi yaptırılır.

S.G.-T.1.9. Türk süsleme motifleri içerisinde yer alan tığ motifinin çizimini yapar.

Tığ motifi örnekler üzerinde incelenerek kullanım alanları üzerinde durulur, çizimi yaptırılır.

S.G.-T.1.10. Türk süsleme motifleri içerisinde yer alan geometrik motiflerin çizimlerini yapar.

Geometrik motifler incelenerek kullanım alanları üzerinde durulur, çizimi yaptırılır.

S.G.-T.1.11. Farklı düzenlemelerde kompozisyonlar yapar.

Helezoni, ulama, "S" hatlı, şemse içinde "S" hatlı ters simetri, daire içinde "S" hatlı ters simetri, belirli bir noktadan (yaprak kümesi, bulut, kaya parçası vb.) çıkılarak yapılan, sürgit, farklı başlama noktaları ile oluşturulan, daire içinde 1/4, 1/6, 1/8 ve 1/12 yerleşim düzeninde kompozisyon çalışması yaptırılır. Şemse içinde yapılan kompozisyonlarda öncelikle şemse çizimine ilişkin bilgiler üzerinde durulur.

S.G.-T.1.12. Usulüne uygun kâğıt boyar.

Banyo ve sürme usulü kâğıt boyama tekniği üzerinde durulur. Bu işlemin yapılma sürecinde çay, kahve, soğan kabuğu, ceviz kabuğu, kına vb. doğal malzemelerin kullanılması sağlanır.

S.G.-T.1.13. Ahar/aher tekniğini uygular.

Aharın tezhip sanatındaki kullanımı ve önemi belirtilir. Nişasta ve yumurta ile kâğıt aharlama tekniği uygulanır.

S.G.-T.1.14. Tezhip sanatında altının nasıl kullanıldığını açıklar.

Tezhip sanatında kullanılan altının özelliği, altın varakların ezilmesi, uygulanması ve parlatılması hakkında bilgi verilir. Altının kullanım yerleri açıklanır.

S.G.-T.1.15. Tezhipte kullanılan teknikleri uygular.

Klasik tezhip, halkâr, zereşan, şükufe ve münhaninin boyama usulleri ve özellikleri, kullanım yerleri açıklanır. Öğrenci tarafından hazırlanan ya da mevcut desen kopya edilerek, paspartuya ya da önceden boyanmış kâğıda aktarılır. Belirlenen tekniğe uygun olarak (halkâr, şükufe, münhani vb.) boyanır.

S.G.-T.1.16. Klasik tezhibin oluşturulma basamaklarını açıklar.

Tezhip çalışması sırasıyla desenin hazırlanması, desenin kâğıda ya da paspartuya aktarılması (eğer kâğıt renklendirilecekse kâğıdın boyanması), altın kullanılacak yerlerin boyanması, parlatılması, çalışmada yer alan diğer motiflerin renklendirilmesi, tahrir çekilmesi ve zeminin doldurulması işlemlerini içerir.

S.G.-T.1.17. Gözleme dayalı çizimler yaparak stilize motifler oluşturur.

S.G.-T.1.18. Tezhip çalışmasında farklı kitap sanatları alanlarını bir arada kullanır.

Tezhip-minyatür, tezhip- ebru gibi farklı geleneksel kitap sanatları alanları bir arada kullanılır.

S.G.-T.1.19. Tezhip çalışmasının uygulama sürecinin basamaklarını eskiz defterinde gösterir.

S.G.-T.1.20. Tezhip çalışmasını oluştururken etik kurallara uyar.

S.G.-T.2. Kültürel Miras

S.G.-T.2.1. Sanat Tarihi

S.G.-T.2.1.1. Tezhip sanatının kitap sanatları içerisindeki yerini söyler.

S.G.-T.2.1.2. Türk tezhip sanatının tarihi sürecini açıklar.

S.G.-T.2.1.3. Tezhibin kültürün bir parçası olduğunu açıklar.

S.G.-T.2.1.4. Farklı dönemlerde yapılmış tezhip eserler arasındaki benzerlik ve farklılıkları karşılaştırır.

Geçmişte ve günümüzde yapılmış tezhip eserler tür, renk ve kompozisyon açısından değerlendirilir.

S.G.-T.2.2. Müze Eğitimi

S.G.-T.2.2.1. Müzeler ile tezhip sanatını ilişkilendirir.

Müze, sanat galerisi, kütüphane, sanatçı atölyeleri ve bunun gibi yerlerin tezhip sanatındaki önemine vurgu yapılır.

S.G.-T.2.2.2. Müzelerdeki tezhipli eserlerin korunmasının önemini açıklar.

S.G.-T.2.2.3. Müzelerde yer alan eserler yoluyla tezhip sanatının geçirdiği evreleri inceler.

Müzelerin bulunmadığı yerlerde tıpkıbasımlardan, belgesellerden vb. materyallerden yararlanır.

S.G.-T.3. Sanat (Eser/Ürün) Eleştirisi ve Estetik

S.G.-T.3.1. Tezhibin biçimsel özelliklerini söyler.

Öğrencilerin başlangıç ve gelişim düzeylerine göre seçilen geçmiş ve günümüzde yapılmış iki tezhip eseri, renk, çizgi, biçim/şekil, seçilen konu ve kompozisyon açısından incelenir.

S.G.-T.3.2. Tezhip sanatında kullanılan renklerin sembolik anlamlarını söyler.

S.G.-T.3.3. Tezhibin işlevinin ne olduğu konusunda düşüncelerini açıklar.

Tezhip sanatçılarının (müzehhip/müzehhibe) niçin tezhip yaptıkları tartışılır.

S.G.-T.3.4. Estetik tercihlerin kişilere göre değiştiğini açıklar.

Farklı üsluplara göre yapılmış eser örnekleri öğrencilere seçtirilir. Öğrencilerin seçtikleri o eseri niçin tercih ettiklerini açıklamaları sağlanır.

S.G.-T.3.5. Sanatçı ve zanaatkârın rollerini karşılaştırır.

S.G.-T.3.6. Tezhip eserinin ekonomik değerinin olduğunu açıklar.

S.G.-T.3.7. Kendisinin ve akranlarının çalışmalarını analiz eder.

MINYATÜR MODÜLÜ

Minyatür, el yazması eserlerde konuya açıklık getirmek amacıyla, metni açıklayıcı ve destekleyici olarak yapılan tasvir sanatıdır. Tarihte geçen önemli olayları, seferleri, kişileri, sosyal ve kültürel hayatı yansıtmaktadır. Geçmişte kitap sanatı olarak varlığını sürdüren minyatür, günümüzde bağımsız bir sanat dalı olarak uygulanmaktadır. Zengin konu çeşitliliğinin yanı sıra farklı kitaplarda ve farklı sanat dalları ile birlikte de uygulanabilmektedir. Tasvir yapan kişilere musavvir ya da nakkaş denilmektedir. Kişi ve olayların tasvir edildiği minyatür sanatında ışık-gölge, oran-orantı ve perspektif kuralları resim sanatında olduğu gibi uygulanmaz. Mimari unsurlar farklı bakış açılarıyla çizilir. Kompozisyonda uzaklık renk veya gölge ile verilmaz. İnsan figürleri kişilerin önem sırasına göre daha büyük ya da daha ayrıntılı çizilir. Minyatürün en önemli özelliği ayrıntının, detayın fazlalığıdır. Ağaçlar, yapraklar, çiçekler, insan ve hayvan figürleri, iç mekân düzenlemeleri vb. unsurlar tüm ayrıntısıyla verilir. Renk soyutlanarak gerçeğe bağlı kalmaksızın kullanılır. Kullanılan renkler canlı ve parlaktır. Kayaların pembe, atların mavi, dağ ve tepelerin eflatun ve sarı gibi renklere boyanması bunun bir göstergesidir.

Minyatür modülü öğrencilerin başlangıç ve gelişim düzeylerine göre uygulanabilir aktiviteleri içerdiği; sınıf ortamında ve okulun imkânları dâhilinde gerçekleştirilebilir olduğu; tarihi süreçte önemli olayları, sosyal yapıyı ve kültürü günümüze yansıttığı; öğrencinin çevresini, doğayı gözlemleyerek çizgiye dönüştürebildiği; hayal dünyasını yansıtabildiği, ifade gücünün geliştirilmesine katkı sağladığı için bu program çerçevesinde yer almıştır.

Bu modülde kök değerler verilirken, eğitsel başarı, kendini kabul, okula ve çevreye uyum, toplum ve aile gibi kişisel, sosyal ve eğitsel gelişim alanlarına da değinilir. Kazanımlar, disiplinler arası yaklaşım kapsamında diğer derslerin ilgili konularıyla ilişkilendirilir.

Seçmeli Görsel Sanatlar Dersi Minyatür Modülü kapsamında ele alınan kazanımlar; modülün haftada 2 ya da 4 saat seçilmesi durumunda, öğrencilerin konu hakkında önceki bilgi, beceri ve gelişim düzeylerine göre aşağıdaki biçimde belirlenebilir. Modülde yer alan kazanımlar her düzeyde ele alınmalı ve düzey arttıkça içeriği zenginleştirilmelidir.	
Birinci Düzey	Minyatür modülünde yer alan “Doğada yer alan unsurların minyatür çalışmasını yapar.” kazanımı birinci düzeyde şu şekilde ele alınabilir: Minyatür sanatının kitap sanatları içerisindeki yeri ve önemini kavramaları ve minyatür sanatına ilişkin temel kavramları öğrenmeleri üzerine yoğunlaşılır. Bu doğrultuda minyatürde kullanılan araç ve gereçlerin özellikleri, hazırlanış şekilleri üzerinde durulur. Minyatür sanatının geçmiş ve günümüz uygulama alanları, seçilen konular örnekler üzerinden incelenir. Farklı kültürlerle ait minyatürlerdeki ağaç ve çiçek betimlemeleri ile sanat eserlerindeki aynı ağaç ve çiçek betimlemeleri karşılaştırılır. Bu düzeyde ağaç çeşitlerinden servi, çınar vb. ağaç betimlemeleri ile çiçek betimlemeleri çizilir ve renklendirilir.
İkinci Düzey	İkinci düzeyde “Doğada yer alan unsurların minyatür çalışmasını yapar.” kazanımı deniz, nehir, bulut çizimleri yapılarak ele alınır. Çalışmalar renklendirilir. Farklı kültürlerle ait minyatürlerdeki ve sanat eserlerindeki deniz, nehir, bulut betimlemeleri karşılaştırılır.

Üçüncü Düzey	Üçüncü düzeyde “Doğada yer alan unsurların minyatür çalışmasını yapar.” kazanımı yeryüzü düzenlemesi vb. çizimleri yapılarak ele alınır. Çalışmalar renklendirilir. Farklı kültürlere ait minyatürlerdeki ve sanat eserlerindeki yeryüzü betimlemeleri karşılaştırılır.
Dördüncü Düzey	Dördüncü düzeyde “Doğada yer alan unsurların minyatür çalışmasını yapar.” kazanımında önceki düzeylerde öğrenilenler bir kompozisyon içerisinde yansıtılır. Çalışmalar renklendirilir. Doğa sevgisi, sürdürülebilir çevre, duyarlılık konularına vurgu yapılabilir.

S.G.-M.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

S.G.-M.1.1 Minyatür sanatının ne olduğunu söyler.

Minyatür sanatının ortaya çıkışı, özellikleri, teknikleri, araç-gereçleri, geçmiş ve günümüz uygulama alanları ve seçilen konular üzerinde durulur. Bu bağlamda, ilgili değerlerle ilişki kurulabilir.

S.G.-M.1.2. Usulüne uygun kâğıt boyar.

Banyo ve sürme usulü kâğıt boyama tekniği üzerinde durulur. Bu işlemin yapılma sürecinde çay, kahve, soğan kabuğu, ceviz kabuğu, kına vb. doğal malzemeler kullanılır.

S.G.-M.1.3. Ahar/aher tekniğini uygular.

Aharın minyatür sanatındaki kullanımı ve önemi belirtilir. Nişasta ve yumurta ile kâğıt aharlama tekniği uygulanır.

S.G.-M.1.4. Minyatür sanatında altının nasıl kullanıldığını açıklar.

Minyatür sanatında kullanılan altının özelliği, altın varakların ezilmesi, uygulanması ve parlatılması hakkında bilgi verilir. Altının kullanım yerleri açıklanır. Zereşan yapımı ve uygulandığı yerler hakkında bilgi verilir.

S.G.-M.1.5. Doğada yer alan unsurların minyatür çalışmasını yapar.

Ağaç çeşitleri, çiçek, deniz, nehir, bulut, yeryüzü düzenlemesi vb. çizimleri hakkında bilgi verilir. Karakalemle tarama ve noktalama çalışma örnekleri üzerinde durulur; çizimleri yapılır. Nüanslı fırça uygulamaları yapılır. Doğada yer alan unsurlara örnekler verilerek farklı boyama şekilleri tarama, noktalama vb. kullanım yerlerine ve renk özelliklerine göre uygulanır.

S.G.-M.1.6. Minyatür tekniğine uygun hayvan figürleri yapar.

Hayvan figürlerinin anatomik yapısı dikkate alınarak çizimler yapılır. Bu çalışmada drama yönteminden faydalanılabilir. Minyatürde kullanılan hayvan figürlerine ilişkin örnekler verilirken, görsel ve yazılı materyallerden faydalanılır. Nüanslı fırça uygulamaları yapılır. Renklendirme aşamasında noktalama-tarama çalışmasının önemi vurgulanarak özellikleri, kullanılan renkler açıklanır.

S.G.-M.1.7. Minyatür çalışmasını oluştururken sanat elemanlarını ve tasarım ilkelerini kullanır.

S.G.-M.1.8. Minyatür tekniğine uygun insan figürü yapar.

Minyatüre özgü insan figürü farklı duruş ve hareketlerle çizilir. Bu çalışmada yaratıcı drama yönteminden faydalanılabilir. İnsan figürü çizimi genel olduğu gibi baş, saç, sakal, yüz, el, ayak vb. çizimi detaylandırılarak anlatılır. Nüanslı fırça uygulamaları yapılır. Renklendirme aşamasında noktalama-tarama çalışmasının önemi vurgulanarak özellikleri, kullanılan renkler açıklanır.

S.G.-M.1.9. Minyatür çalışmasında iç mekân düzenlemesi yapar.

Bu konu işlenirken tıpkıbasımlardan, kitaplardan, belgesellerden vb. materyallerden yararlanır, geçmiş ve günümüz sanatçılarının eserlerinden örnekler verilir.

S.G.-M.1.10. Hayal dünyasından esinlenerek minyatür çalışması yapar.

S.G.-M.1.11. Minyatür çalışmalarını farklı kaynaklardan esinlenerek oluşturur.

Kaynak seçiminde temalar, konu alanları, fikirler, şiirler, hikâyelerden vb. faydalanılması sağlanmalıdır. Bu kazanım uygulanırken seçilen kaynakların değerlerle ve farklı ders alanlarıyla (müzik, sosyal bilgiler, Türkçe, fen bilimleri vb.) ilişkilendirilmesine dikkat edilmelidir.

S.G.-M.1.12. Minyatür çalışmasındaki fikirlerini uygun yöntemlerle aktarır.

Yazılı ve sözlü ifade, drama vb. yöntemlerin kullanılması üzerinde durulmalıdır.

S.G.-M.1.13. Güncel olayları minyatür çalışmasına yansıtır.

Doğal afetler, ekonomik ve çevresel sürdürülebilirlik, küresel ısınma, şiddet, toplumsal olaylar, bilimsel gelişmeler, popüler kültür vb. konulardan yararlanılabilir. Bu bağlamda, ilgili değerlerle ilişki kurulabilir.

S.G.-M.1.14. Farklı geleneksel kitap sanatlarının bir arada uygulandığı çalışmalar yapar.

Ebru-minyatür, minyatür-tezhip vb. farklı geleneksel kitap sanatları alanları bir arada kullanılır.

S.G.-M.1.15. Minyatür çalışmasının uygulama sürecinin basamaklarını taslak defterinde gösterir.

S.G.-M.1.16. Minyatür çalışmasını oluştururken etik kurallara uyar.

S.G.-M.2. Kültürel Miras

S.G.-M.2.1. Sanat Tarihi

S.G.-M.2.1.1. Minyatürün kitap sanatları içerisindeki yerini açıklar.

S.G.-M.2.1.2. Türk minyatür sanatının tarihi sürecini söyler.

S.G.-M.2.1.3. Minyatürün kültürün bir parçası olduğunu açıklar.

Minyatürlerin geçmişte yaşanmış önemli tarihi olayları, mekânları, toplumsal ve kültürel yapıyı günümüze nasıl yansıttığını öğrencilerin fark etmesi sağlanır. Örnek minyatürlerin belirlenmesinde çeşitli kitap, dergi, internet, tıpkıbasım, belgesel vb. materyallerden yararlanır.

S.G.-M.2.1.4. Minyatürün sosyal, politik ve ekonomik faktörlerden nasıl etkilendiğini açıklar.

S.G.-M.2.1.5. Geçmişte yapılmış minyatür eserleri karşılaştırır.

Sanat tarihi boyutunda ele alınan minyatürün ilk aşamada ne zaman, nerede ve kim tarafından yapıldığı, ikinci aşamada bu minyatürün üslubunun ve minyatürün kendisine ait özelliklerinin belirlendiği ve diğer minyatürlerle karşılaştırıldığı, üçüncü aşamada nakkaşın yaşadığı çevresinden nasıl etkilendiği (özellikle nakkaşın içinde yaşadığı yer ve zaman açısından), son aşamada ise minyatürün sanat tarihi içerisindeki önemi hakkındaki sorular üzerinde durulur.

S.G.-M.2.1.6. Farklı kültürlerde yapılan minyatür örneklerini karşılaştırır.

S.G.-M.2.2. Müze Eğitimi

S.G.-M.2.2.1. Müzeler ile minyatürü ilişkilendirir.

Müze, sanat galerisi, kütüphane, sanatçı atölyeleri ve bunun gibi yerlerin minyatür sanatındaki önemine vurgu yapılır. Bu yerlere planlı ve programlı ziyaretler gerçekleştirilir. Bu imkânların bulunmadığı yerlerde tıpkıbasımlardan, belgesellerden vb. materyallerden yararlanılır.

S.G.-M.2.2.2. Müzelerdeki minyatürlü eserlerin korunmasının önemini açıklar.

S.G.-M.3. Sanat (Eser/Ürün) Eleştirisi ve Estetik

S.G.-M.3.1. İncelenen minyatürlerin konusunu söyler.

Geçmiş ve günümüz minyatürlerine örnekler gösterilir. Öğrencilerden örneklerde seçilen konuların neler olduğu hakkında fikirlerini söylemeleri istenir.

S.G.-M.3.2. Minyatürün işlevinin ne olduğu konusunda düşüncelerini söyler.

Minyatür sanatçılarının (nakkaşların) niçin minyatür yaptıkları tartışılır.

S.G.-M.3.3. Farklı dönemlerde yapılmış minyatürler arasındaki benzerlik ve farklılıkları ifade eder.

Seçilen eserler teknik, konu, renk ve kompozisyon düzeni açısından incelenir, benzerlik ve farklılıklar belirlenir.

S.G.-M.3.4. Estetik tercihlerin kişilere göre değiştiğini açıklar.

Farklı üsluplara göre yapılmış minyatür örnekleri öğrencilere seçtirilir. Öğrencilerin seçtikleri o minyatürü niçin tercih ettiklerini açıklamaları sağlanır.

S.G.-M.3.5. Minyatürü incelerken eleştirel düşünme becerilerini kullanır.

Geçmiş ve günümüz minyatürlerinden örnekler gösterilir. Sanat eserini inceleme, dört basamakta (tanımlama, çözümlenme, yorumlama ve yargı) ele alınabilir. Minyatürü inceleme, neyin nasıl anlatıldığıının, yani sanatçının neyi anlatmak istediğinin ve nasıl anlattığının olabildiğince detaylı açıklanmasıdır. İncelemenin sonunda bu eserin sanat eseri olup olmadığı, eser başarılı mı, iyi bir eser mi ve neden iyi bir eser olduğuna dair bir sonuca varılması gerekir.

S.G.-M.3.6. Sanatçı ve zanaatkârın rollerini karşılaştırır.

S.G.-M.3.7. Minyatürlerin ekonomik değeri olduğunu açıklar.

S.G.-M.3.8. Kendisinin ve akranlarının çalışmalarını analiz eder.

